

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS

Prenumerata:

Amerikoje ir užsieniuose
metams \$4.00
pusi metų \$2.00
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS

Lithuanian Weekly

Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1905
Address:
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

NO. 42

"Keleivio" Telefonas: AN 8-3071

Entered as Second Class Matter February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 8, 1879

Atskiro numerio
Kaina 10 Centų

54-TIEJI METAI

Tarpininkai Baigė Pastangas Plieno Streikui Baigti

Prezidentas Cavo Pranešimą, Kad Darbdavių ir Darbininkų Negalima Sutaikinti; Plieno Pramonininkų Tarpe Pasireiškė Skilimas, Bet Jis Buvo Užmozuotas; Prezidentas Šaukia Taft - Hartley Įstatymo Streikui Sulaikyti.

Šį pirmadienį 11 val. prezidento paskirta trijų asmenų komisija plieno pramonės streikui išaiškinti baigė savo darbą ir pranešė prezidentui, kad ji nesugebėjo darbdavių ir darbininkų sutaikinti. Komisija turėjo jau pereitą pektadienį padaryti prezidentui pranešimą, bet terminas buvo atidėtas iki šio pirmadienio. Komisijos pastangos nedavė vaisių, nors skirtumai tarp unijos ir darbdavių žymiai buvo sumažinti.

Prezidentas D. D. Eisenhower, po komisijos pranešimo, įsakė generaliniam prokurorui kreiptis į teismą ir prašyti, kad teismas įsakytų plieno darbininkų unijai baigti streiką 80-čiai dienų. Unija sako, kad ji priešinsis teismo įsakymui visomis legaliomis priemonėmis, bet jeigu teismo keliu nebūtų galima įsakyti, tai sutiks grąžinti ir darbą streikuojančioms darbininkams, bet po 80 dienų streiką vėl tęs, jeigu per tą laiką nebus galima su darbdaviais susikalbėti dėl naujos darbo sutarties.

Skirtumai tarp unijos reikalavimų ir darbdavių siūlymų dabar nebėra dideli. Didžiausias skirtumas nėra reikalavimas pakelti atlyginimą, šis skirtumas vos bėra tik 4 centai valandai. Bet užtat unija ir darbdaviai griežčiausiai susikirto dėl darbo sąlygų pakeitimo. Darbdaviai reikalauja, kad iki šiolie veikusios taisyklės atsišauktų plieno liejyklose būtų pakeistos ta prasme, kad darbdaviai turėtų laisvas rankas įvesti liejyklose įvairius pagerinimus ir automaciją ir kad unija neturėtų teisės tų darbdavių patvarkymų trukdyti. Unija reikalauja, kad būtų paliktos senosios taisyklės, pagal kurias darbininkų atstovai gali tarti savo žodį dėl įvairių darbo sąlygų pakeitimo atskirose plieno liejyklose.

Tarpininkų komisijos pirmininkas Taylor sakė, kad dabar veikiančios darbo sąlygų taisyklės nėra jau tokios varžančios, kaip darbdaviai tvirtina, nes toms taisyklėms veikiant plieno liejyklos įvedė daug visokių pagerinimų ir daug kur suautomatino gamybą. Bet darbdaviai užsispyrė gauti "laisvas rankas", ar bent priverstiną arbitražą tame klausime.

Beveikant derybas Kaiser kompanija išsilaužė iš darbdavių fronto ir buvo padariusi savo pasiūlymus dėl streiko baigimo sąlygų. Bet

kitų darbdavių spaudimas privertė Kaiser kompanijos vadovus grįžti į "bendrą darbdavių frontą" ir todėl darbdaviai šiaip taip išlaikė vieningumą iki pat nepavykusių derybų galo.

Unija siūlė atskiros kompanijoms derėtis Kaiser kompanijos pasiūlytomis sąlygomis, bet unijai šiuo tarpu nepavyko darbdavių fronto sulaužyti.

Dėl plieno streiko kasdien tūkstančiai darbininkų netenka darbo įvairiose plieną apdirbančiose pramonės šakose. Plieno trūkumas trukdo šalies ūkišką gyvenimą ir vyriausybė nutarė galų gale pasinaudoti Taft-Hartley įstatymu, kad streikas būtų sulaikytas. Unija sako, kad darbdaviai visą laiką norėjo, kad vyriausybė grąžintų darbininkus prie darbo teismo įsakymu.

AR L. JOHNSON BUS KANDIDATAS?

Senato daugumos vadas demokratų senatorius L. Johnson sakosi nesiekiant būti kandidatui į prezidento vietą nuo demokratų partijos. Bet jo šalininkai jau pradeda atvirai veikti už jo kandidatūros išstatymą. Vienas tokių jo šalininkų yra atstovų rūmų pirmininkas S. Rayburn.

Kol kas demokratų eilėse dar nėra vienas kandidatas į kandidatų nėra prasimušęs į pirmą vietą. Atrodo, kad pirmoji vieta yra sen. J. Kennedy iš Massachusetts, bet konkurencija yra didelė.

KAS BUVO, KUO TAPO

Tai garsus lėktuvnešis Manila Bay, pasižymėjęs paskutinįjame kare kovoj su japonų laivu Kamikaze, o dabar stovi Bostono uoste. Jo denis apaugęs žolėmis. Netrukus jis išvežamas į Japoniją ir ten bus suardytas.

MEKSIKOS PREZIDENTAS WASHINGTONĖ

Jungtinėse Amerikos Valstybėse lankėsi Meksikos prezidentas. Jis šiuo metu yra Kanadoje, bet dar grįš į JAV. Lankydamsis Washingtonė pats prezidentas Alfonso Lopez Mateos ir jo žmona buvo labai užimti. Prezidentas (viršuje kairėje Meksikos, dešinėje Amerikos) turėjo svarbių pasitarimų su prez. Eisenhoweriu abiem valstybėm rūpimais klausimais, o prezidentienė lankė prieglaudą, ligonines. Apačioje kairėje matome ją žaidžiant su vienos prieglaudų kūdikiu. Dešinėje Meksikos universiteto rektorius žmona.

Chruščiovas Vykins Malenkovo Pažadus

Sovietų Rusijos vyriausybė paskelbė dekretą, pagal kurį krašto pramonei įsakoma gaminti daugiau visokių vartojimo daiktų. Bus daugiau gaminama skalbiamųjų mašinų, šaldytuvų, siuvamųjų mašinų, baldų ir kitokių daiktų, kurių Sovietijoje labai trūksta.

Chruščiovas dabar, po šešių metų, pasekė Malenkovo politiką. 1953 metais Malenkovas buvo pažadėjęs Sovietijos gyventojams palengvinti jų gyvenimą ir "bėgyje dviejų trijų metų" pagaminti daugiau visokių reikalingų žmonėms daiktų. Chruščiovas tada piestu stėjo prieš šitą Malenkovo programą ir reikalavo ir toliau plėsti Sovietų Rusijos sunkiąją pramonę ir ginklavimąsi. Dabar, kada Malenkovas nugalėtas ir veik užmirštas, Nikita pasisavino jo programą ir žada žmonėms daugiau visokių reikiamų daiktų.

Raketa Fotografavo Mėnulio Užpakalį

Sovietų vyriausybė skelbia, kad rusų mokslininkų spalio 4 d. paleista raketa nufotografavo mėnulio nuo žemės nematomąjį šoną ir dabar tas fotografijas rusų mokslininkai tikrina ir paskui jas paskelbs. Jei tas pranešimas yra teisingas, tai žmonės pirmą kartą išvys, kaip atrodo nematomoji mėnulio pusė, jo užpakalis, kuris niekada nėra nuo žemės matomas.

Mirė Generolas George C. Marshall

Spalio 16 d. Washingtonė mirė generolas George Catlett Marshall, sulaukęs 78 metų amžiaus. Gen. Marshall antrojo pasaulinio karo metu buvo vyriausio štabo viršininkas ir jam teko vadovauti karui, planuoti karo strategiją, skirstyti turimas karo pajėgas ir nurodyti armijų vadams, kokių planus jie turi vykdyti. Teisingai sakoma, kad gen. Marshall buvo vyriausias ir atsakomiausias karo vadas antrame pasauliniame kare.

Po karo jis buvo įtrauktas į politiką ir kurį laiką vadovavo Amerikos užsienio politikai kaip valstybės sekretorius, o kilus Korėjos karui, jis buvo ir krašto gynybos sekretorius.

Su gen. Marshall vardu siejami tokie įvykiai, kaip Kinijos pilietinis karas, kur jis 11 mėnesių bandė "sutaikinti" kinų komunistus su nacionalistais ir "Marshallo planas" Europos kraštams atstatyti.

ATSUKIA STUDENTUS

Egipto diktatorius Nasseris nutarė atšaukti iš Sovietų Rusijos ir kitų bolševikiškų kraštų visus Egipto ir Sirijos studentus ir perkelti juos mokslą testį į Ameriką, Kanadą ir Angliją. Keli šimtai studentų bus perkelti iš Rytų į Vakarus. Tas žygis rodo, kad santykiai tarp Maskvos ir Nasserio nėra gryn.

Ukrainiečių Vadas St. Bandera Mirė

Spalio 16 d. Miunchene, Vokietijoje, mirė Stepan Bandera, Ukrainos nepriklausomybės kovotojas, kuris tuoj po karo buvo sutelkęs virš 200,000 ukrainiečių armiją kovai prieš Sovietus. Sovietų armija ukrainiečių nepriklausomybės kovotojus nugalėjo ir 1950 metais paskutinieji ukrainiečių būriai buvo sunaikinti. Pats Stepan Bandera nuo 1947 metų gyveno Miunchene. Jis mirė paslaptingai. Policija sako, kad jis nukritęs laiptais žemyn ir užsimušęs, bet ukrainiečių tarpe spėjama, kad jį bolševikai bus nužudę.

Prasidėjus rusų vokiečių karui, ukrainiečiai, vedami Stecko ir Banderos, paskelbė nepriklausomą Ukrainos valstybę, bet hitlerininkai greitai ukrainiečių vyriausybę Lvove likvidavo ir Banderą su savo bendradarbiais atsidūrė Sachsenhausen koncentracijos stovykloje. Pačioj Ukrainoj ir ypač Karpatų kalnuose ukrainiečių nepriklausomybės kovotojai tęsė savo kariuomenės organizavimą ir paleistas iš vokiečių kalinimo Banderą stėjo tos armijos priešakyje 1944 m. Per tris metus ukrainiečiai gana sėkmingai gynėsi nuo sovietų kariškos persvaros, o nuo 1947 iki 1950 metų kovos dar tęsėsi atskirose vietose.

Passamaquodų Gali Gaminti Elektrą

Inžinieriai baigė tyrinėti Passamaquodų įlankos vandens Maine valstijos ir New Brunswick provincijos pakraščiuose ir priėjo išvadą, kad ten galima pastatyti elektrinę, kuri naudotų jūros vandens pakilimus ir atslūgimus elektrai gaminti. Tokia elektros stotis, su pagalbine stotimi ant St. John pės, kainuotų 687 milijonus dolerių. Stotis galėtų gaminti apie pusantro milijono kilovatvalandų elektros.

Apie įkinkymą Passamaquodų įlankos vandens elektrai gaminti kalbama jau apie 30 metų. Jau buvo daryta ir tyrinėjimų. Nežinia, ar dabartinis tyrinėjimas paskatins stotį statyti, ar reikals bus vėl atidėtas ateičiai.

ITALŲ BELAISVIAI

Italija visą laiką skelbė, kad dar 60,000 italų karo belaisvių yra laikomi Sovietų Rusijoje. Bet dabar ji gaavo iš Maskvos naują užtikrinimą, kad italų belaisvių Sovietijoje nebėra ir todėl rūpinimasis tais belaisviais bus nutrauktas. 60,000 belaisvių bus skaitomi žuvę. Panašiai "dnigo be žinios" labai daug ir vokiečių karo belaisvių.

Vakarų Valstybės Vėl Ieško Vieningos Politikos

Politiniai Skirtumai Tarp Vakarų Sąjungininkų Dar Nėra Išlyginti; Anglija Skubina Viršūnių Pasimatymą, Amerika Dar Neapsisprendė, Prancūzija Nori Atidėti Iokių Konferenciją Vėlesniam Laikui.

Indijos Komunistai Pradeda Klaidžioti

Indijos komunistų partija iki šiolie Indijos ginčė su komunistine Kinija palaikė Kinijos pasikėsinimus į Indijos teritoriją. Bet ta politika ne visiems komunistams patinka ir pereitą savaitę Bombejaus valstijos komunistai bendrai su socialistais pasisakė už Indijos žemių gynybą nuo komunistinės Kinijos imperializmo. Bendroje rezolucijoj komunistai pasisakė už rėmimą Nehru vyriausybės jos pastangose apsaugoti krašto žemių neliečiamybę nuo imperialistinio kaimyno pasikėsinimų.

Dėl tokio nukrypimo nuo partinės linijos Bombejaus komunistai gal bus išiekti ir išmesti iš bendros partijos, bet tokios nuotaikos, be abejonės, reiškiasi ir kitų sričių komunistuose.

Washingtonė vyksta 12 valstybių konferencija, kurios tikslas yra sutarti, kaip ir kas tvarkys Atarktikos kontinentą. Į Antarktikos žemę reiskia pretenzijų visa eilė valstybių. Konferencijoj bus bandoma sutarti, kad Antarktika būtų palikta niekam nepriklausanti ir kad visos tautos ten galėtų laisvai daryti mokslinius tyrinėjimus, gal net eksploatuoti tą kraštą ūkiškai ir kad niekas ten nekurtų kariškų bazių.

Konferencija užsities kelias savaites. Joje dalyvaus 12 valstybių: Amerika, Sovietų Rusija, Anglija, Prancūzija, Pietų Afrika, Naujoji Zelandija, Argentina, Čili, Australija, Belgija, Japonija ir Norvegija.

HUGH GAITSKELL

Anglijoje darbo partija rinkimus pralaimėjo, bet jos vadas Hugh Gaitskell savo rinkiminėj apygardoje juos laimėjo.

Anglijos vyriausybė tuoj po rinkimų pradėjo skatinti kitas Vakarų valstybes nieko nelaukiant eiti prie "viršūnių" pasimatymo. Amerikos vyriausybė manė, kad Anglijos konservatoriai po rinkimų nebeskubės į viršūnių konferenciją, bet pasirodė, kad Anglijos vyriausybė ne tik nuri pagreitinti viršūnių susitikimą su Chruščiovu, bet iš anksto sutinka daryti rusams nemažą nuolaidų Berlyno klausime, kad tiktai būtų prieita prie taikingo "sugyvenimo".

Anglija siūlo, kad viršūnių pasimatymas įvyktų vėliausiai gruodžio mėnesį. Amerika su tuo sutiktų, bet jeigu Prancūzija siūlytų ją atidėti, tai prezidentas Eisenhower sutiktų valstybių vadų konferenciją sukviešti ir ateinančių metų vasario mėnesį.

Kol kas skirtumai tarp Vakarų valstybių tebėra neišlyginti ir kalbama, kad Vakarų valstybių vadai pirmą turėtų susitarti savo tarpe ir tiktai tada eiti į bendrą konferenciją su rusais. Tuo tikslu kalbama apie susirinkimą Vakarų valstybių vadų ir Vakarų viršūnių konferenciją, bet nieko dar nėra sutarta ir tuo reikalu.

Maskva Išvaro Musų Diplomatus

Pereitą savaitę Sovietų vyriausybė pranešė Amerikos ambasada Maskvoje, kad Amerikos diplomatas Russell A. Langelle yra "nepageidaujamas asmuo". Sovietijoje ir todėl jis turi būti išsuktas.

Prieš tai penki civiliai apsirengę rusai Maskvos atvejo pagavo R. A. Langelle ir nusivežė jį matomai politinės policijos namai ir ten jį tardė, apklausinėjo, grasino jam pačiam ir jo eimai ir paskui žadėjo jam pinigų, jei jis sutiks snipinėti Sovietų vyriausybės audai. Po tokio tardymo Langelle buvo paleistas ir uoj pat atėjo iš rusų vyriausybės pranešimas, kad jis kraustytųsi namo.

Diplomatas Langelle bus atšauktas iš Maskvos, o valstybės departamentas svarsto, ar nereiks kokių rusų diplomatus pasiųsti namo. Be to, Amerika protestuoja prieš chuliganiską "tardymą" Amerikos diplomato. Amerikos diplomatas Langelle apleidžia Sovietų Rusiją su žmona ir trimis vaikais šį pirmadienį.

Ar Lietuva pavergta?

Dr. A. Margeris - Šeštokas bolševikų "Vilnyje" platokai aprašė, kaip jis Lietuvoje teiravosi žmonių, ar Lietuva esanti pavergta ar ne? Pagal daktaro pasakojimą, 90 žmonių iš šimto jam atsakė, kad Lietuva nesanti pavergta...

90 iš šimto! Bet kaip daktaras žino, kad 90 iš šimto jaučiasi laisvi? Kiek žmonių jis apklausinėjo? Ir ar žmonės buvo laisvi laisvai atsakyti į klausimą? Ar nesiklausė kas trečias, kaip jis žmonėms tokius klausimus davinėjo? O tas "trečias" gali būti valdžios šnipas. Totalitarinėse šalyse žmonės žino, kad tretysis dalyvis pasikalbėjime gali būti pavojingas liudininkas, o turint reikalą su tokiu misionieriu iš Amerikos, kuris pats nesugeba matyti, ar kraštas yra laisvas ar pavergtas, dargi ir "antras" pasikalbėjimo dalyvis gali būti pavojingas...

Turint tą viską galvoje ir žinant, koks teroras visai neseniai dar siautė Lietuvoje, daktaro Margerio - Šeštoko išvedžiojimui apie Lietuvos žmonių laisvę yra tik nerimtos pasakaitės nerimtiems žmonėms, pasakojamos bolševikų laikraščiuje.

Kalbant apie daktaro Margerio liudijimą reikėtų prisiminti, kad tas pats Margeris važinėjo ir į smetoninę Lietuvą ir grįžęs jis ją irgi gyrė. Jis ir Smetonos valdomoj Lietuvoje nematė politinių kalinių, nematė šlykščios cenzūros, neužodė fašistinės smarvės, kuria "tautos vadas" buvo apnuodijęs visą kraštą. Dabar tas pats beuoslis žmogus nemato Lietuvos pavergimo svetimaisiais. Jis nematė ir nenorėjo matyti šimtų tūkstančių lietuvių, kurie buvo išvežti į Sovietijos įvairias tolybes prie prievartos darbų. Dalis išvežtųjų grįžo, dalis ir dabar tebėgyvena tolybėse, toli nuo savo krašto ir net nuo savo šeimų, o labai didelė dalis išvežtųjų mirė ir... nebesiskundžia niekam, dargi daktaro pagalba jiems neberekalinga.

Kalbant apie dr. Margerio liudijimą reikėtų žinoti, kaip reikalas yra su daktaro Margerio piniginiu išskaičiavimu, arba honoradais, kuriuos dr. Margeris galėjo gauti iš bolševikų už savo Lietuvoje išleistą knygą "Chicagos šešėliai". Mes nežinome, kiek daktaras tų honorarų gavo, bet jis gerai padarytų, jei visuomenei pats pasiaiškintų, tada žinotume, kiek bešališkai gali kalbėti žmogus įsidėjęs į kišenę tam tikrą pluoštą okupantiškų rublių.

Su honorarais reikalas yra tas, kad Sovietų Rusija niekam jų nemoka; jie teisiškai ir neprivalo mokėti už sienų rašytojams už jų leidžiamus raštus, jei ji, **papirkimo sumetimais**, to nenori daryti. Taigi, pirma reikėtų išgirsti apie honorarus, o paskui būtų įdomiau pasiklausti ir daktaro sapaliojimų apie totalitarinės diktatūros ir rusiškų imperialistų pajungtos Lietuvos "laisvę".

Kaip reikalas stovi su Lietuvos laisve liudija pereitą savaitę "Keleivys" minėtas straipsnis "Komunist" žurnale apie Kazachstaną "buržuazinį nacionalistų" veikimą. Kazachstanu inteligentija siekia "baisaus" dalyko — apsaugoti savo tautą nuo rusifikacijos. Į Kazachstaną vežami tūkstančiai ir net šimtai tūkstančių rusų, ukrainiečių, gudų, lietuvių, latvių, moldavų, estų ir kitų tautybių žmonių, kurie Kazachstane "tirpsta" rusiškame katilė ir jame skandina negausią kazachų tautą. Tauta ginasi nuo pavojaus išnykti ir todėl daugelis jaunesniųjų inteligentų ragina savo tautos žmones leisti vaikus tik į savas tautines mokyklas, ragina gerbti savąją kalbą, ragina nešioti savus tautinius drabužius, ragina gerbti senus tautinius papročius ir kitaip stengiasi priešintis rusifikacijos bangai. Už tai tie inteligentai smerkiama, ujami, o gal juos ištiks ir liūdnės likimas.

Pagal Maskvos valdovus visų pavergtųjų tautybių žmonės turi pirmon vieton statyti VISOS SOVIETŲ SĄJUNGOS interesus — o tai reiškia praktikoje "vyresniojo brolio" — rusų tautos interesus, nes rusų tauta ir Sovietų Sąjungą yra neatskiriama dalykai. Tais "visasąjunginiais" interesais turi gyventi ir Lietuvos žmonės, ar jie to nori, ar nenori. Jokie bliūdlaiziai net ir daktarais besivadinančių pasakojimai tų faktų pakeisti negali.

==Apžvalga==

VILNIUS MUŠU—LIETUVA RUSŲ...

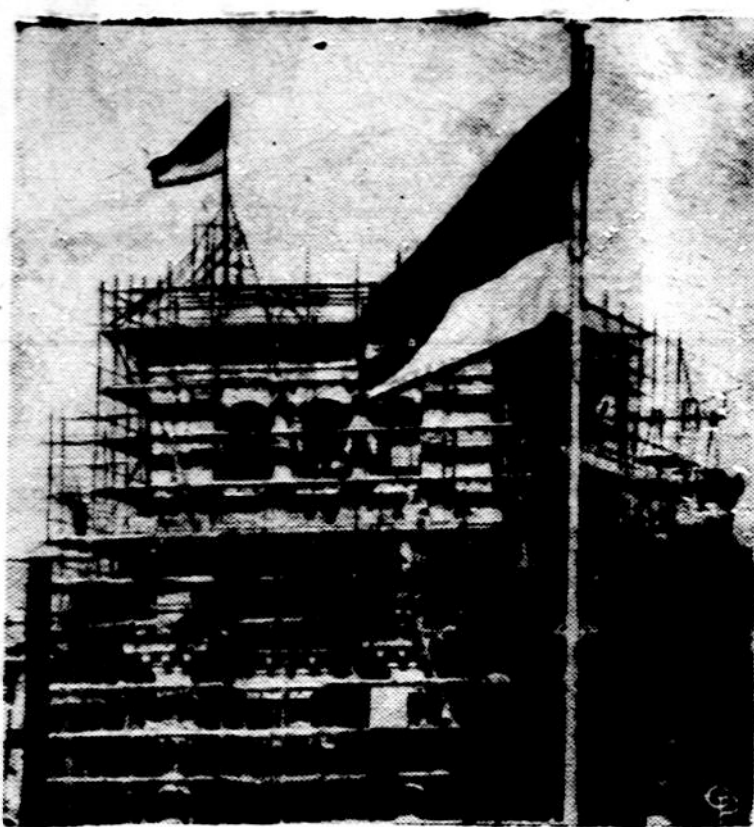
Prieš 20 metų, spalio mėnesį, Lietuva atgavo Vilnių ir tą patį mėnesį, dargi prieš Vilniaus atgavimą, Lietuva pasirašė su Sovietų Rusija savitarpinės pagalbos sutartį ir sutiko įsileisti į Lietuvą rusiškų garnizonus.

Už istorinę Lietuvos sostinę Lietuvos vyriausybė prieš 20 metų sutiko padėti ant Lietuvos nepriklausomybės pirmąjį "paminklinį" akmenį svetimųjų kariškių igulų pavidale.

Nereikėjo didelės išminties suprasti, kad įsileid-

mas svetimos kariuomenės į kraštą reiškia šalies nepriklausomybės laidojimą. To betgi nesuprato ar nenorėjo suprasti Lietuvą valdžiusieji žmonės prieš 20 metų ir savo žygiui pateisinti ar pridengti džiugino Lietuvos žmones Vilniaus atgavimu. Tiesa, Vilnius buvo priskirtas Lietuvai, bet vos praėjo geras pusmetis nuo Vilniaus grąžinimo, kaip visa Lietuva be sūvio atsidūrė rusų kišenėje. Tai buvo atpildas už kvailoką džiaugsmą dėl Vilniaus grąžinimo **tokiomis sąlygomis**, kurios galėjo tik pagreitinti visos Lietuvos, su Vilniumi im-

DVIEJŲ VALSTYBIŲ VĖLIAVOS BERLYNE

Vakarų ir rytų Vokietija dabar turi atskiras valstybines vėliavas. Čia kairėje matome Vakarų Vokietijos vėliavą ant vis dar nebaigtą buvusio parlamento rūmų, o dešinėje sovietiška vėliava netoli Brandenburgo vartų.

Inflacijos baidyklė

A. JENKINS

Plieno darbininkai streikuoja jau ketvirtas mėnuo, nors jie to ir nesako, neva dėl 15 centų valandai. Priešingai, fabrikan- uždarbio pakėlimo. Plieno karaliai atsisako algas kelti dėl to, kad apsaugotų šalį nuo inflacijos. Reiškia, pilno darbininkai saumy- liai, nenaudėliai, tik savo reikalų težiūri, o plieno vieš- pačiai gerasirdžiai, jie sau- goja visos šalies interesus. Taip pramonininkai sako, taip jų laikraščiai rašo ir Amerikos visuomenę daug daug kas tuo pilnai tiki.

Atrodo tiesiog nesąmo- ninga streikuoti dėl 15 cen- tų ir nustoti 3 dolerius. Pu- sei milijono darbininkų 15 centų tereikia 75 tūkstan- čiai dolerių, bet jie nustoja algomis pusantro milijono per valandą ir dar daugiau, net 60 milijonų dol. per sa- vaitę. Tai taip skaičiai rodo, bet faktai ką kitą parodo.

Šiandien tie 15 centų ma- žai ką reiškia darbininkams, bet unijistai teisėtai rei- kalauja teisės tarti savo d- dį pakeitimų eigoj. Fabri- kantai griežtai užsispyrę iš- braukti paragrafą, kuris laiduoja teisę skriaudžia- miems darbininkams skus- tis įmonės komitetui, kuris, ištyrę skundą, turės pa- grindo, verčia prižiūrėtojus darbininkų neskrusinti; 90 nuosimčių tokių skundų iš- aiškina vietoje ir susitai- koma; 9% jų eina aukščiau ir ten sutaiškoma. Ir vien tik vienas nuosimtis skundų pa- siekia aukščiausią įstaigą — arbitracijos keliu bešalis teisėjas daro sprendimą, kuris būna privalomas abiem pusėm, nes taip su- tarta ir sutarty įrašyta.

Šitokia skundų tvarka vartojama visose darbo uni- jose visam laisvajam pasauly ir sąmoninga darbo uni- ja jokiū būdu nuo to negali atsisakyti. Plieno viešpačiai užsispyrę tą panaikinti ir aiškina, kad tas trukdo ga- mybą, kelia bereikalingus gincius, duoda pagrindo bereikalingiems streikams, trukdo pramonėje vykdyti automaciją, kuri teikia ša- liai didesnę gerovę (iš tik- rųjų pinigų uociams daugiau pelno), tas duoda pagrindo saumyliams darbininkams reikalauti dalies tų pelnų ir lyg ant juoko, jie nebūtų priešingi dalį atiduoti, bet tas neleistina, nes reikėtų inflaciją.

Pasmauk laisvas darbo unijas ir nebus inflacijos. Skundų ir speliacijų nėra, kur gyvuoja kompanijų uni- jos. Nebuvo jų Italijoje prie Musolinio, Vokietijoje prie Hitlerio, Rusijoje prie Stali- no ir dabar nėra prie Chruš- čiovo. Bet, ar ten nuo in- fliacijos apsisaugota? Ab- surdas.

Visi ginčai pridengiami inflacija

Inflacija yra tokis daly- kas, kuris iš tikrųjų rimtai baugina visą šalį. Kuomet susidaro tokios sąlygos, kai pinigų būna kišenėse daug, o prekių rinkoje mažai, tai už prekes mokama ankštas kainas ir tos kainos vis la- biausiai kyla, kol visų kišenės būna ištuštintos, pinigų vertė nukrinta ir pagaliau fabrikai užsidaro, nes nėra pinigų prekėms išpirkti ir tuo jau susidaro defliacija. O tas reiškia ekonominę krizę ir visų galų sukriki- mą.

Šiandien menkiausias pa- gerinimas darbininkų nau- dai, ar tai darbovietėje dar- bo sąlygų, algų pakėlimas ir net bent kokis pagerini- mas visuomenės naudai bū- na metamas į šalį dėl in- flacijos baimės.

Gyventojų skaičius žy- miai kyla, daug ko trūksta, kongrese buvo įnešta bilius statyti daugiau mokyklų ir parūpinti daugiau mokyto- jų, steigti daugiau ligoninių ir parūpinti daugiau slau- gių, šalies jaunimą aprūpi- ti patogesnėmis žaidimų aikštelėmis, bet sako, tas daug kainuos ir visą šalį paskan- dins inflacija.

Buvo reikalauja sene- liams pakelti mizernas pen- sijas ir aprūpinti medicinos pagalba, — atmesta; padidinti bedarbių draudi- mo pašalpas, — atmesta; dirbantiesiems pakelti minima- lų uždarbį, — nubraukta į šalį, nes tas jau tikrai visus pražudys...

Milijonai Amerikos žmo- nių gyvena paupiuose ir slėniuose, kur kasmet po- tvyniai paskandina ir su- naikina milijonus dolerių vertybių. Reik tuos paplū- dybius ir upes pažaboti, apsaugoti žmonių gyvybes ir jų sunkiai išgytas, daž- nai menkas nuosavybės, — atmesta, nes tas reikėtų in- flaciją ir dar kas svarbiau- siai, tai reikia subalansuoti valstybės biudžetą.

Kuomet valstybė turi daugiau išlaidų negu pajā- mų, tas jau stumia kraštą į inflaciją. Prezidentas Ei- senhower'is biudžetą balan- suoja jau per 6 metus ir vis- giliau lendama į skolas.

Valstybės biudžetas bū- ty seniai subalansuotas, jei pajamų kolekatoriai iškolek- tuotų pilnai iš žibalo mono- polių ir didžiųjų korpora- cijų kas teisėtai valstybei priklauso. Bet jie to nedaro todėl, kad tie milijonai bus reikalingi rinkiminės kam- panijos varžybybų propagan- dai. Pinigas kalba, pinigas tyli.

Fabrikantų susivienijimas (NAM) jau reikalauja už- šaldyti darbininkų algas, kol bus subalansuotas val- stybės biudžetas ir pašalin- tas inflacijos pavojus. Ne- vien saumylai, bet ir begė- džiai. Jie nereikalauja už- šaldyti kasdien beklancias prekių kainas, nereikalauja užšaldyti korporacijų milži- niškus pelnus ir stambaus biznio vedėjų milijonines al- gas.

Stambaus verslo atsto- vams Washington'e ir di- džinių korporacijų viršiloms inflacijos arkliai labai reikalingi, labai dažnai rei- kia stovėti eilėse prie krau- tuvių, prekės labai dažnai blogos rūšies ir t. t.

Kas savaitę

Gen. G. C. Marshall

Spalio 16 d. mirė genero- las George Catlett Marshall, sulaukęs 78 metų amžiaus. Gen. Marshall asmenyje pa- sitraukia antro pasaulinio karo žymiausioji figūra, karo planuotojas ir vadas. Ant gen. Marshallo pečių, kaip ant vyriausiojo štabo viršininko, krito našta pla- nuoti karą, skirstyti turimas karo pajėgas į įvairius fron- tus, skirstyti karo išteklis ir planuoti visą karo strate- giją. Kitiems generalams teko vykdyti jo planus, o pačiam Marshall'ui teko mažiaut matomas, bet daug atsakingesnis darbas nu- rodyti kitiems generalams, ką jie turi vykdyti.

Gen. Marshall buvo iš- traukęs ir į politiką. Jis po karo buvo pasiūstas į Kini- ją "atstatyti taiką". Gen. Marshall murdėsi Kinijos pilietinio karo baloje apie 11 mėnesių ir, grįžęs, pas- merkė lygiai komunistus ir nacionalistus už nenorą tai- kintis. Suvertęs visus į vie- ną katilą, gen. Marshall at- darė kelią komunistų laimė- jimui Kinijoje. Tai buvo di- džiausias gen. Marshallo pralaimėjimas. Gen. Mar- shall'o ir Amerikos!

Vėliau, kai gen. Marshall buvo valstybės sekretoriu, jis pasirūpino išgelbėti Eu- ropą nuo Kinijos likimo ir tas Amerikai pavyko su pa- galba vadinamo "Marsha- llo plano".

Kartą gen. Marshall sakė, kad jam reikėjo dviejų me- tų, iki jis valstybės sekreto- riaus pareigose tinkamai susiorientavęs. O kai jis vyko į Kiniją taikos dary- mo tikslu, jis apie "politi- ką" mažai tegalvojo. Taip pat ir karo metu gen. Mar- shall karą planavo taip, kad jis greičiau būtų laimėtas, o apie politines karo pasekas ir ateities planus, jis mažai tegalvojo, palikdamas atei- čiai... Todėl politinis po- karis buvo sprendžiamas Jaltoje, kur 100 milijonų Europos žmonių buvo fak- tiškai pavesta Stalino glo- bai.

Chruščiovo pažadai

Nikita Chruščiov, besilan- kydamas Amerikoje ragavo amerikoniškų dešrikių, va- dinamų "hot dogs". Jis jas gyrė ir sakė, kad rusai pir- mauja raketų biznyje, o amerikoniškai... dešrų bizny- je!

Iš Amerikos Nikita nuvy- ko į Kiniją, raminti savo ne- ramius sąjungininkus, kad jie negadintų "taikaus su- gyvenimo" idilijos, paperė- tos "Camp David" užuovė- joje, o iš Kinijos jis "eta- pais" grįžo į Maskvą, ap- lankydamas visą eilę Soviet- tijos miestų, pradedant Vla- divostoku, Krasnojarsku ir kt.

Matyti ir Chruščiovui kri- to į akis milžiniškas skirtu- mas tarp Amerikos pilnų krautuvių ir didelio varto- jamų prekių pasirinkimo ir Sovietijos skurdo. Prisidė- jo gal ir tas, kad visuose miestuose Sovietijoje, kur tik jis lankėsi, žmonės skundėsi dėl visokių trūku- mų — nėra reikalingiausių prekių, jos pristatomos ne- tvarkingai, labai dažnai rei- kia stovėti eilėse prie krau- tuvių, prekės labai dažnai blogos rūšies ir t. t.

Gal iš Amerikos pasimo- kes, gal žmonių skundų pa- veiktas, Chruščiovas pereitą savaitę davė įsakymą Sovietų pramonei gaminti daugiau ir geresnių vartoji- mo dalykų!

Isakymas duotas. Bet nuo įsakymo iki vartojimo daly- kų pristatymo į krautuves yra ilgas kelias. Juk tokių pažadų buvo ir seniau. Ma- lenkovas žadėjo "per du tris metus" palengvinti žmonių gyvenimą. Žadėjo, bet kur jis? Žadėjo ir Chruščiovas, todėl ir jo dabartinis paža- das gali būti tik akių moni- jimas.

O jeigu Nikita tikrai sa- vo pažadą bandys ištesėti, tai jis turės pasidaryti tai- kesnis, nes didesnę dalį ūkiškų išteklių turės skirti ne karo mašinai stiprinti, bet žmonių aprūpinimui.

Gyvenimas Sovietijoje jau yra šiek tiek lengvesnis ne- gu buvo Stalino laikais. Bet iki žmoniško gyvenimo ten vis dar labai toli.

Plieno ginčas

Plieno streikas tęsiasi tiek ilgai, kad plieno atsargos krašte jau yra išsemtos. Jau ir didžiosios automobilių dirbtuvės stabdo gamybą dėl plieno trūkumo, o tai reiškia, kad laikas plieno streiką baigti. Laikas darb- daviams ir laikas unijai. Reikia sėsti prie stalo ir su vyriausybės tarpininkų pa- galba surasti koki nors sprendimą ginčui.

Sprendimas, vienu ar kitu būdu bus surastas. Bet, pra- dėjus vėl dirbti, prieš visus žmones kils klausimas, ar reikėjo virš trijų mėnesių sulaukyti plieno gamybą? Ar nebuvo galima susikal- bėti anksčiau? Ar ir ateityje nieko nebus pasimokyta ir, sutartį atnaujinant, vėl rei- kės gamybą stabdyti ir ro- dyti pasauliui, kad Ameri- kos garbinamas laisvas ūkis serga visai nereikalinga "pertrūkių" liga?

Tokie klausimai kils ne tik valstybei, visai visuo- menei, bet ir saujelei darb- davių, o taip pat ir darbinin- kų unijai. Kas nors yra ne- tvarkoje, jei virš trijų mė- nesių reikia kraštui gyventi be plieno gamybos tik to- dėl, kad darbdaviai ir dar- bininkai nepajėgia susitarti.

Rusai nepasikeitė

Pereitą savaitę sovietų policija civiliuose rūbuose Maskvos gatvėje sučiupo vieną Amerikos diplomata, jį nusigabeno į savo būstinę ir per 2 valandas kamanti- nėjo, tardė, jam ir jo šeimai grasino, pagaliau viliojo jį pinigais šnipinėti rusams, o kai niekas negelbėjo, tai paleido ir tuoj pareikalavo, kad jis būtų atsauktas iš Maskvos.

Diplomatas Russell A. Langlee iš Maskvos bus at- šauktas. Bet įdomu, kad ru- sai taip be ceremonijų pak- griebė diplomata ir jį norė- jo užverbuoti savo šnipu. Atrodo, kad rusai dar vi- sai "neįsisia vino" vadi- namos "Camp David dva- sios" ir tebėra tokie pat, kokie jie buvo ir gardžių Amerikos dešrų neragavę. Užtat iš Amerikos jie rei- kalauja prie "Dovido kem- pės dvasios" melstis kas ry- tas ir kas vakaras...

J. D.

KAS NIEKO NEVEIKIA
TO NIEKAS NEPEIKIA

Amerikos Lietuvių Gyvenimas

KAS SKAITO, RAŠO
TAS DUONOS NEPRADO

KAS GIRDĖTI CHICAGOJE

Pirmyn choro jubiliejinis koncertas

Šį sekmadienį, spalio 25 d. 3 val. popiet Marijos mokyklos salėje bus "Pirmyn" choro koncertas, o vakare Lietuvos auditorijoje banketas. Tuo būdu bus paminėta choro veiklos 50 metų sukaktis.

Prisiminkime, kas yra "Pirmyn" choras, ką jis yra nuveikęs, koki įnašą į lietuvių kultūrinį gyvenimą įnešęs.

Chicagos lietuviai pradėjo organizuotis prieš daugelį metų, sukurdami literatūros, dramos mėgėjų, teisybės mylėtojų, pašalpinės ir kitas draugijas, kurių skaičius 1909 metais siekė jau apie 20. Gyvavo net 6 (vėliau 20) liaudies chorai, iš kurių stipriausias veikė Birutės Choras, kurį suorganizavo Mikas Petrauskas.

Chicagos šiaurinė daly apsigyvenę lietuviai suvėžai 1909 metais pradėjo rūpintis choro sukūrimu, nes nenorėjo atsilikti nuo kitų kolonijų.

Kai 1909 m. rugpjūčio mėnesį susirinko 17 vyrų Vysniausko bute, turbūt nei vienas iš jų net nepagalvojo, kiek garbingų metų jų sukurta choras gyvuos. Susirinkusiųjų tarpe buvo Jonas Katilius, kuris tapo pirmas "Pirmyn" chorvedys. Kadangi Lietuvos Socialistų Sąjungos 81-ji kuopa sutiko padengti choro išlaidas, tai savo gimimo metais "Pirmyn" buvo pavadintas LSS 81-mos Kuopos Choru.

1910 metais jau buvo surengtas "Hull House" salėje pirmas koncertas ir vadinamas "Kas Nuveiks", kurį režisavo M. Dundulienė. Netrukus vyrų choras virto mišriu ir įvedė 10 centų nario mokestį, nes kuopa nebepajėgė choro išlaikyti.

Bėda buvo ir su gaidoms, nes, be Eremino vokiškų ir latviškų dainų vertimų, lietuviškos dainoms gaidų nebuvo, todėl Mikui Petrauskui mokėta po \$5.00 už kiekvieną jo suakomponuotą dainą. Chorui išmokus vieną dainą, Mikas Petrauskas tuojau turėjo parengęs kitą. Dainavo "Oi tu, Jieva, Jievuze", "Ant kalno karklai siūbavo", "Bijūnėlis žalias" ir kitas dainas, ir net pastatė Petrausko operetę "Blinda — Svieto lygintojas" ir "Vestuvės". Vėliau, Strumskui tapus choro mokytoju, Stasio Šimkaus

suakomponuotos dainos dar puikiau skambėjo.

Nuo 1909 iki 1919 metų chorą mokė Jonas Katilius, Ksaveras Strumskis (vėliau buvo muzikos leidėjas ir mokė New Yorko operetės chorą), A. Mareckis, J. Langelis, Juozas Grušas ir kompozitorius Petras Sarpalius. Nors mirtis užbaigė šių visų muzikų veiklą, bet "Pirmyn" vis stipriau ir stipriau gyvuoja.

1919 metais, kada chore atsirado "raudonuojančių" narių, choras suskilo į dvi dalis — atskilę atžagarieji sau sukūrė komunistinį chorą, pasivadindami Lietuvos Komunistų Mišriu Choru (vėliau vadinosi tik L. K. M. Choru) — likusieji nariai griežtai atsiribojo nuo komunizmo ir nutarė vengti politikos ir tik puoselėti lietuvišką dainą.

Nuo 1929 m. choro vadovimą paėmė Kazys Stepovičius, gabus, tinkamai išsimokslinęs ir patyręs choro vadovas, kuris choras pradėjo mokyti būdamas 16 metų. Todėl "Pirmyn" choras vis augo, tobulėjo ir šiandien jis yra lietuvių pažiba. Atsiminkime, kad iš choro eilių iškilo solistų, kurie pasiekė net Chicagos ir Metropolitan operas.

"Pirmyn" yra vienintelis Amerikos lietuvių choras, aplangęs Lietuvą (1938 metais), kai Lietuva šventė savo 20 metų Nepriklausomybę. Choras davė 20 koncertų visoje Lietuvoje ir visą koncertų pelną aukojo Ginklų Fondui.

1941 metais, Chicago-land Music Festival, "Pirmyn" laimėjo pirmą prizą tapdamas geriausiu mišriu choru penkių valstijų ribose. Šį muzikos festivalą kasmet rengia Chicago Tribune dienraštis.

"Pirmyn" yra pirmutinis lietuvių choras statęs ištisas operas: "Cavalleria Rusticana" 1937, "Carmen" 1940 ir 1941, "L'Elisire D'Amore" 1942. Choras taipgi atliko ir daugelį lengvesnių operetų: "Linksmoji Našlė", "Čigonų Baronas", "Kornevilio Varpai", "Cukrinis Kareivis", "Meilės Daina", "Šikšnosparnis", "Parduotoji Nuotaka".

"Pirmyn" yra koncertavęs ir statęs operas eilėje Amerikos didmiesčių: New York, Detroit, Cleveland, St. Louis ir Toronto, Kanada. Taipgi dalyvavo Chicago Pasaulinėje Parodoje

MEKSIKOS DIENOS WASHINGTONE

Prieš Meksikos prezidentui Adolfo Lopez Mateos (viršuje kairėje, o dešinėje prez. Eisenhoweris) atvažiuojant į Washingtoną, čia lankėsi abiejų Amerikų gydytojų Dr. Jos atstovai, kurie painformavo prezidentą apie tos draugijos 35-įj kongresą, kitų metų gegužės mėnesį šaukiamą Meksikos sostinėje. Prezidento kairėje tos draugijos generalinis direktorius dr. Joseph J. Eller, dešinėje Chile gydytojų atstovas dr. Alfonso Asenjo. Ta delegacija priėmė, prezidentas išvyko atvykstančio Meksikos prezidento pasitikti.

1933 ir 1934 metais, ir dainavo Lietuvos Dainų Šventėje 1956 metais Chicagoje, dalyvauja lietuvių tautinėse šventėse — SLA suvažiavimuose, Dariaus Girėno, Lietuvos nepriklausomybės minėjimuose ir tt.

Visa tai turint galvoje nėra abejonės, kad choro spalio 25 d. koncertas bus didžiausias įvykis Chicagos lietuvių kultūriname gyvenime. Jame girdėsime ne tik tobulą chorą dainuojant, bet taipgi ir viešnią, buvusią Metropolitan operos žymią solistę Paulyną Storską (Stoškutę). Ją išgirsti čikagiečiams tikrai reta proga.

Todėl reikia manyti, kad koncerto salė bus kupina, kad vakare lūš ir banketo salė, nes Chicagoje juk yra pakankamai žmonių, kurie mėgsta dainą, supranta choro reikšmę ir moka įvertinti jo sunkų darbą. Jūs daugiau į suaktyvines iškilmes ateisime, tuo labiau paskatinsime chorą ir toliau lietuvišką dainą puoselėti.

Gražios ateities "Pirmyn" chorui!

Žemaitis

DETROIT, MICH.

Ateikime "Stebuklingų vartų" pažūrėti

Lietuvių Organizacijų Centras šį šeštadienį, spalio 24 d. Hispanos-Unidos salėje (25th St. ir West Vernor Hwy) rengia vaidinimą. Bus vaidinama 3 veiksmų komedija "Stebuklingi vartai". Po vaidinimo šokiai ir pasivaišinimas. Pradžią 7 val. vak.

Kadangi L. Org. Centrus priklauso virš 20 įvairių organizacijų, tai yra pagrindo laukti, kad į vaidinimą gausiai atsilankys. Jūs labiau, kad šį rudenį tai bus pirmas didesnis ir įdomesnis renginimas.

Detroitiečiai ir apylinkių lietuviai, nepraleiskite šios retos progos!

B. K.

URUGVAJUS

Mirė P. Vikonis

Spalio 3 d., širdies smūgiu ištikus, mirė nuo Rokiskio kilės 62 metų amžiaus Pranas Vikonis, palaidotas Del Norte kapuose. Liko liūdinti žmona Zolė, anglų firmoje tarnaujantis Otto su šeima, duktė studentė Diana ir vidurinėjo mokyklą lankantis sūnus Gilermo.

Velionis Pranas Nepriklausomajame Lietuvoje buvo gimnazijos mokytojas, o paskutiniajame demokratiniame seime buvo socialdemokratų frakcijos nariu. Po 1926 m. fašistinio perversmo jis buvo pasitraukęs į Latviją, o iš ten 1929 m. emigravo į Urugvajų. Čia jis greitai įsitraukė į pažangią lietuvių kultūrinę bei politinę veiklą, buvo Urugvajaus Kultūros Dr. Jos ir Urugvajaus Socialistų Partijos lietuvių skyriaus kūrėjas, bendradarbiavo Naujojoje Bangoje, Amerikos Naujienose ir Argentinos Lietuvių Palse.

Socialistų Partijos lietuvių skyriui susilikvidavus, velionis paliko Socialistų partijos nariu iki mirties. Todėl Socialistų partija ant karsto padėjo vainiką, o jos kūrėjas 85 metų senelį dr. Emilio Frugoni atsilankė ir laidotuves ir pasakė atsisveikinimo kalbą. Kalbėjo ir vienas velionies draugų iš liberalų partijos Edmundas Miller.

Tenka apgailestauti, kad velionis Pranas paskutiniuoju laiku dėl kažkokio aplinkybių buvo susižavėjęs Lietuvos išmintimi ir tapęs Lietuvos pavergėjų garbintoju ir atvirai su jais bendradarbiavo, nors ir tebeprilausė socialistų partijai. Tačiau gaila lietuvių intelektualų, kurių čia taip mažai.

Lai bus Tau, Pranai, lengva Urugvajaus Del Notre kapų žemė! Išeikis ramiai!

M. Krasinkas

SKAITYTOJŲ BALSAI

Norime žinių apie sveikatą

Ne iš vieno Keleivio skaitytojo girdžiui nusiskundimą, todėl Keleivys nėra žinių apie sveikatą. Juk gydytojų lietuvių yra daug, ar jie negalėtų apie tai parašyti?

Kur dinga Detroito korespondentas? Keleivio skaitytojas Detroit, Mich.

Kaip surasti lietuvių? ... Jan ilgokai gyvenu St. Louis. Mo. žinau, kad lietuvių čia yra net neraliau jų surasti. Nieko nerandu apie jų veiklą ir Keleiv. Nejaugi jie nieko neveikia? Ar jie visi taip pasenę kaip aš?

F. Spranaitis 2833 So. 18 St. St. Louis, Mo.

GERIAUSIA DOVANA

Jei galvojate apie dovaną savo pažįstamam ar draugui, tai atsiminkite, kad geriausia dovana bus šios knygos:

Stepono Kairio "Lietuva budo", kaina \$5.50

Kipro Belinio "Dienojant", kaina \$6.00.

Jas galite gauti ir Keleivio administracijoje: 636 Broadway, Boston 27, Mass.

WORCESTERIO NAUJENOS

Turime kuo pasididžiuoti

Mūsų kolonija gali didžiuotis, kad ji išaugino daug pasižymėjusių moterų. Aš nepajėgiu jų visų surašyti, bet sužymėsiu nors daly: dainininkė, pianistė, chorvedė Marijona Jablonskytė-Meskierė, daktarė Birutė Bernotaitė, žinoma didžiųjų laikraščių korespondentė Lelland Stowe žmona, ilgametė Lietuvos užs. reikalų ministerijos atsakinga pareigūnė Magdalena Avietėnaitė, buvusio Lietuvos atstovo Amerikoje ir vėliau užs. reikalų ministerio V. Čarneckio žmona Eleonora Saltenytė, dainininkė Izabelė Avietėnaitė-Gustaitienė, konsulo P. Daužvardžio žmona Juzė Rautkytė, advokatė Zuzana Puišytė - Shalნიene, mokytoja Ona Vasiliauskaitė - Pakštienė, Metropolitan operos solistė Apolonija Stoskiūtė, pasaulinio plaukimo čempionė Albina Asipavičiūtė, daktarė Lillian Lukšytė, Bostono konservatoriją baigusi dainininkė Lillian Mickevičiūtė, dainininkė Elena Delselytė - Chenienė, dainininkė Lillia Mickevičiūtė, M. Rutkauskaitė - Jančienė, Ona Dirvelienė, Marijona Parulytė, dainininkė pianistė Julė Rioglytė, visuomenininkė Juzė Kebulinskaitė - Gelumauskienė, Pauliukoniene, Vaitikienė, Vincenta Kielevienė, amerikiečių laikraščių korespondentė Antanina Glavickaitė - Wackell, aktorė - rasytoja Čeplikaitė - Vaišienė, slaugė Gumauskaitė - Vaikšnorienė, Jieva Donilienė ir daugybė kitų.

Socialistų Partijos lietuvių skyriui susilikvidavus, velionis paliko Socialistų partijos nariu iki mirties. Todėl Socialistų partija ant karsto padėjo vainiką, o jos kūrėjas 85 metų senelį dr. Emilio Frugoni atsilankė ir laidotuves ir pasakė atsisveikinimo kalbą. Kalbėjo ir vienas velionies draugų iš liberalų partijos Edmundas Miller.

Tenka apgailestauti, kad velionis Pranas paskutiniuoju laiku dėl kažkokio aplinkybių buvo susižavėjęs Lietuvos išmintimi ir tapęs Lietuvos pavergėjų garbintoju ir atvirai su jais bendradarbiavo, nors ir tebeprilausė socialistų partijai. Tačiau gaila lietuvių intelektualų, kurių čia taip mažai.

Lai bus Tau, Pranai, lengva Urugvajaus Del Notre kapų žemė! Išeikis ramiai!

M. Krasinkas

SKAITYTOJŲ BALSAI

Norime žinių apie sveikatą

Ne iš vieno Keleivio skaitytojo girdžiui nusiskundimą, todėl Keleivys nėra žinių apie sveikatą. Juk gydytojų lietuvių yra daug, ar jie negalėtų apie tai parašyti?

Kur dinga Detroito korespondentas? Keleivio skaitytojas Detroit, Mich.

Kaip surasti lietuvių? ... Jan ilgokai gyvenu St. Louis. Mo. žinau, kad lietuvių čia yra net neraliau jų surasti. Nieko nerandu apie jų veiklą ir Keleiv. Nejaugi jie nieko neveikia? Ar jie visi taip pasenę kaip aš?

F. Spranaitis 2833 So. 18 St. St. Louis, Mo.

GERIAUSIA DOVANA

Jei galvojate apie dovaną savo pažįstamam ar draugui, tai atsiminkite, kad geriausia dovana bus šios knygos:

Stepono Kairio "Lietuva budo", kaina \$5.50

Kipro Belinio "Dienojant", kaina \$6.00.

Jas galite gauti ir Keleivio administracijoje: 636 Broadway, Boston 27, Mass.

Vyksta į Sandaros suvažiavimą

Nemažas worcesteriečių būrys rengiasi važiuoti į Sandaros I apskr. suvažiavimą, kuris bus Brocktone spalio 25 d. Sandaros salėje (30 Intervale St.).

Lankėsi dr. B. Matulionis ir J. Sonda

Spalio 3 d. mane aplankė dr. B. Matulionis ir Keleivio red. J. Sonda, kurie kitą dieną važiuo į Berghie kalnus pasididžiuoti rudens grožiu, įvairia spalviais miškais.

J. Krasinkas

TAMAQUA, PA.

Zuvo 2 lietuviai

Rugpjūčio 29 d. vėly vakarą įvyko eismo nelaimė, kurioje žuvo 3 asmenys: tėvas, duktė ir žentas.

Farmacininkas John Cathcart važiuo su savo žmona Ora ir uošviu Antanu Zeblecku. Kaip ten buvo taip, bet Cathcart nebesuvaldė savo automobilio ir įvažiavo į ant kampo stovintį namą, išlaužė sieną ir įkrito į rūšį.

Antanas Zebleckas ir jo duktė Ona Cathcart buvo užmūšti vietoje, o John Cathcart mirė vos spėjus nuvežti į ligoninę.

A. Zebleckas ilgus metus kasė anglis, dabar buvo pensininkas. Liko liūdinti žmona Ona Girdoskaitė, sūnūs: Juozas, Linwood ir Antanas, dukterys: Aldona DeLay, Stella Buckowski, Margaretta Whiting, dvi seserys: Ursulė Bonavita ir Ona Čibulskienė.

Amžiros ramybės mirusiems, gili užuojauta jų artimiesiems!

Kor.

HARTFORD, CONN.

Lietuvių legionierių vakaras

Spalio 31 d., šeštadienį Lietuvos Piliečių Klubas salėje (227 Lawrence st.) Lietuvos Legionierių F. Sabonio pastas Nr. 7 su savo moterimis rengia kalakutų vakarą su šokiais.

Legionieriai prašo visus Hartfordo ir apylinkės lietuvius įsigyti vakarienes biuletus iš anksto. Biuletus galima įsigyti iš visų legionierių ir moterų. Legionieriai yra daug pasidarbavę sveikintųjų tarpe keldami lietuvių vardą, kada tik reikėjo, o taip pat ir lietuvių organizacijose. Tai būtų labai gražu, kad ir nelegionieriai juos paremtų ateidami į šį parengimą.

Pradžią 7 val. vakaro, tęsis iki vėlyvos nakties.

A. Sabika

BEVEIK 200 MILIJONŲ LAIPSNIŲ KARŠČIO

Lai vynu mokslininkai, pasirėmę į erdves paleistų iki 150 mylių raketų instrumentų duomenimis, skelbia, kad saulės paviršiuje, kai Dvareckas yra įdėjęs į ten siaučia paslaptingos audros, yra net 190 milijonų laipsnių karščio, tai yra apie 10 kartų daugiau negu iki šiol buvo manoma.

AMERIKOS IDOMYBĖS

Parašyta S. MICHELSONO važiuojant pažūrėti.

Amerikos. Joje aprašoma:

Apie kelionę Aliaskon: Vaidzai nuo Atlanto iki Pacifiko; Darbininkų fabriškai Vakaruose: "Proletariato diktatūra"; Ispūdziai iš Kalifornijos: Raudonmiesčių imperija; Apie Hollywoodo žvaigždes: Kaip lietuvis vyna daro; Amerikos dykumos; Mirties klonis; Suakmenėjęs miškas; Yellowstone Parkas su verdančiais šaltiniais, meškomis ir tt.; Grand Canyon tarpekis; Ispūdziai iš Meksikos; Būlių kova; Pas mormonus: jų tikyba, praeitis ir dabartis; Ešeras, kuriame žmogus nesęsta; Neišmatuoti Texas valstijos turtai; Floridos vaidzai; Jaunystės šaltinis; Kaip gyvena rezervatų indėnai; Nuostabių požemių urvai; Upė po žeme; Žuvis be akių... Ir daug, daug kitų idomybių! Su gražiais paveikslais

Knyga jau išėjo. Užsisakiusiems knygą tuoj pat siunčiame. Kaina 75 centai.

"KELEIVIS"

636 East Broadway So. Boston 27, Mass.

Iš Pavergtos Lietuvos

Suka ir vagia net komunistų ponai

Nereikėtų stebėtis, jei dabartinė Lietuva vargingas žmogus mėgintų pasisavinti tokio ar kitokio valstybės turto, nes jam visko trūksta. Nuostabu yra, kad tą turtą grobsto ir tie, kurie gauna dideles algas ir visko turi pakankamai.

Kaip ta komunistų ponybė grobsto visuomenės turtą Kaune, papasakojo pats Komunistų Partijos Kauno miesto komiteto sekretorius P. Mikutis.

„Kai kuriose įmonėse grobstyme dalyvavo patys vadovai. Pavyzdžiui, fabriko „Raudonasis Spalis“ direktorius Vaitiekūnas vadovavo grobstytojų grupei. Taip elgėsi buvę Statybos valdybų Nr. 9 ir 10 viršininkai Paskauskas ir Dvarnauskas.“

„Neseniai buvo patrauktas baudžiamon ataskombybės „Raudonosios vėlavos“ fabriko direktorius A. J. ...“

... „S t a m b ū s grobstytojai aiškėja Mėšos kobinate.“

„Už piktnaudžiavimą tarnybne padėtimi ir kitas klaidas nubautas f-ko „Metalas“ direktorius drg. Bychovskis, buvęs Autotransporto kontoros viršininkas Kotliarovas ir kt.“

„Statybos“ valdyboje Nr. 9 tiekimo viršininku dirbo Zelenskis, kuris buvo suimtas už valdybės turto grobstymą. Toks pat ir techninio skyriaus viršininko Ambraziejaus likimas. Baršauskas priėmė cecho viršininku Dautuvą, kuris anksčiau buvo teistas. Kadryskyriaus viršininku ilgą laiką dirbo komunistas Smirnych, kuris ėmė kviesti iš stojančių dirbti darbininkus.“

Tai minėto partijos sekretoriaus P. Mikutis žodžiai. Tame pačiame partijos Kauno miesto komiteto posėdy, kuriame kalbėjo P. Mikutis, kiti dalyviai dar daugiau pavyzdžių suminėjo. Štai Košulinas priminė,

kad įmonių vadovai globoja jau susitepusius asmenis.

„Diramo“ fabrike tiekimo viršininku dirbo perėjėnas Kotovas. Kai reikėjo jį pašalinti, tai Kostovo stojo ginti pats fabriko direktorius Kreiselmanas. Kodėl? Paaiškėjo, kad abu jie nesąžiningu būdu pardavė dvi mašinas. Kreiselmanas gavo griežtą papeikimą ir buvo pašalintas iš darbo, bet jo „dėdės“ greit atskubėjo jam į pagalbą, ir šiandien Kreiselmanas vėl įsitaisė šiltoje vietoje.“

Kauno miesto prokuroras Budrys iškėlė šitokius faktus:

„Kaune ne vieną nustebino išsiplėtusi privatinė namų statyba, bet kažkodėl dėl viso šito buvo tylima. Vykdomasis komitetas ramiai sau dalijo sklypus, o žmonės statėsi. Ir niekam, atrodo, neatėjo į galvą paklausti, iš kur jie gauna statybines medžiagas, nors visiems buvo aišku, kad valstybės medžiagomis statosi namus ne daugiau kaip 10 procentų visų statytojų. Ir reikėjo pasodinti į kaltinamųjų suolą nemažą nusikaltėlių, kad vadovaujantieji organai susirūpintų.“

Budrys pažymėjo, kad buvęs „Raudonojo Spalio“ direktorius Vaitiekūnas ir vyr. inžinierius Šapero ilgą laiką grobstė socialistinį turtą, o antstebėjęs organai, kurie šiuo metu grobsto, yra dar blogesni.

Liaudies ūkio valdybos gvosios pramonės valdybos vadovus, jos viršininką drg. Filipavičių, kuris net bandė užtarti kai kuriuos socialistinio turto grobstytojus, trūkdė prokuratūros darbuotojams juos demaskuoti.

Tai viešumon išėjo pavyzdžiai. O kiek visokių ponybė grobsto visuomenės turtą, kas tą žino?

Mirė dr. A. Matulevičius

Kaune staiga mirė dr. A. Matulevičius, žinomas vaikų ligų specialistas.

Mažiau klusnumo Maskvai

V. KYMANTAS

KAS NAUJO LIETUVOJE?

Vykdomosios Tarybos pirmininkas, paruošdamas pranešimą Vliko artėjantį sesijai apie padėtį Lietuvoje, patiekia jame tokių žinių.

Kaip ir anksčiau ir šiais gyvenamais metais visur...

ranka. Atrodo, kad ir rusų pareigūnų skaičius Lietuvoje nebus sumažėjęs, ir kartu nesumažėjo jiems neapykanta ne tik žmonėse, bet ir režimo pareigūnuose ir net lietuvių komunistuose.

Vis mažiau klusnumo Maskvai. Kaip žinoma, ūkio planą Lietuvai tvirtina Maskva. Tvirtindama ne tik nustato, ko ir kiek turi būti Lietuvoje paraminta, bet ir kiek turi būti šios šalies likas respublikas, taria. t j Rusiją. Yra žinių, kad vadinamoji „kontrolės komisija“, kuri prižiūri plano vykdymą, jau yra Lietuvoje

nubaudusi visą eilę pareigūnų už tai, kad neskubėjo pagaminti ir kas pagaminta išvežti į „didžiąją tėvynę“, kaip planas įpareigojo. Maskvos vertinimu, tai yra sabotažas, nacionalizmo pasireiškimas, noras rūpintis savojo krašto reikalais daugiau, kaip visos Sovietų Sąjunga. Tai jau yra baustas ir latvių, ir lietuvių, ir latvių, „sabotažo“ ten jau tiek padaugėjo, kad be kitų pareigūnų liko išjotas iš pareigų net vienas ministeris. Kokios gyventojų nuotainės?

Atvykstantieji iš Lietuvos Vokietijoje (repatriantų buvo šiais metais labai daug) vieningai teigia, kad gyvenantį didžiulę daugumą yra priešinga okupanto režimui. Lietuviškas nebūna...

Geležinė užvara nuo Va-

karų paretėjo ir ties Lietuvos siena. Padažnėjo apsilankymų Vakaruose sportininkų, menininkų, žurnalistų, mokslininkų ir iš Lietuvos. Tegu siunčiamieji ir Vakarų būna stropiai parenkami, vis tik ir nuo jų sklinda žinių, kaip gyvenama laisvajam pasaulyje. Veikia lietuviškos radijo transliacijos. Susidomėjimas Vakarų gyvenimu labai didelis. Pastaruoju metu užsienio turistams leista lankytis ir Vilnius.

Šiais mokslo metais Lietuvos mokyklas lanko virš 400 tūkstančių jaunimo. Augstose mokyklose yra apie 24 tūkstančius studentų ir beveik tiek pat yra technikuose bei specialiose vidurinėse mokyklose. Mokslas pradžios mokyklose yra 8 metų. Lietuvoje buvo suplanuotas 9 metų mokslas, toks projektas buvo kietai ginamas ir Maskvoje, tačiau jo nepatvirtino. Ir Lietuvoje pradėta mokyklos reforma. Pertvarkymas užtruks iki 5 metų. Dabar vidurinių mokyklų mokiniai, kai eina vyresnias klases, turi dvejus metus dirbti fabrikuose, arba statyboje, arba žemės ūkyje, kad išmokyti gerbi fizini darbu, kad anksčiau pažintų tikrąjį gyvenimą. Tokiu Maskvos paaiškinimu pertvarkoma mokykla. Ir tik darbo prievolė atlieka abiturientas, dar būdamas vidurinėje mokykloje ar ją baigęs, gali būti priimtas į universitetą ar kitokią augstąją mokyklą.

Kolūkininkų būklė gerėja, ir labai palengva ir neskausmingai, ir vėl nepašalinama iš kolūkininkų jų socialinė sklypa, uždrausti jiems auginti savus gyvulius, ir jei tas bus padaryta, kolūkininko gyvenimas iš karto labai pasunkės. Daug geresnė yra pramonės darbininkų padėtis; jie daugiau uždirba, ir kai krautuose dabar pasidarė lengviau nusipirkti kas reikia, tas prekių padaugėjimas kolūkininkui nieko neduoda, nes pinigą jis mato daug rečiau. Šių metų žiemkėlių derlius buvęs Lietuvoje geresnis, kaip pernai, bet vasarą bus, rodos, blogesnis — buvo karšta ir sausa vasara. Kolūkininkams pradedama dėti vis naujų darbų, — taisyti kelius, statyti mokyklas, ligonines, elektros stotis, prieglaudas.

Pramonė Lietuvoje ir toliau plečiama. Iš visos eilės numatytų statyti naujų fabričių čia paminėsiu superfosfato fabriką Kėdainiuose ir ten pat cukraus fabriką. Statomi keli didesni fabrikai Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Lietuvos miestuose statoma daug namų. Daugiau statoma „viešųjų pastatų“ — mokyklų, ligoninių, fabričių, kultūros namų; kiek mažiau gyvenamųjų namų. Dėl to šaliai valstybinės statybos, kai žmonės gyvena susigrūdę, vyksta privati. Kas tik gali bando statyti savus namelius, ir didžiųjų miestų apylinkėse atsirado vargūnų namelių skruzdėlynai. Tik mažai kas padaryta, kad kolūkininkus iš jų vienkietų perkeltų į kolūkių centrus. — tokių centrų statyba trūksta lėšų, trūksta statybinių medžiagų, trūksta žmonių, ir noro. G. venimas Lietuvoje nesustabdomai keičiasi, atrodo, daug kame priešinantis Maskvos norams ir jos vadovavimui.

J. Markeliui katorgoje mirus

J. VLKS

I. Iš Toronto J. Rainis pranešė Naujienoms, kad Vorkutos vergų stovykloje mirė Jonas Markelis, buvęs Lietuvos seimų narys, uolus ir darbštus Lietuvos socialdemokratų partijos narys. Jonas Markelis iš profesijos buvo pradžios mokyklos mokytojas. Iš jaunų savo dienų igudęs ir skaitymą, jis apsisprendė socialdemokratu. Mokytojavu ir veikė Zarasų apskrityje. Dėl socialdemokratinio veikimo jis yra nemažai kentėjęs — sėdėjęs ir Varnių koncentracijos stovykloje ir tt.

Jonas Markelis nepabūgo tų persekiojimų, jis visą laiką tęsė savo darbą. Tai buvo veržlus, atkaklus, sąmoningas kovotojas Lietuvos socialdemokratų gretose.

II.

Pirmą kartą su juo teko susipažinti 1926 m. pavasarį. Tada ėjo rinkiminė kova ir trečiąjį Lietuvos seimų. Jonas Markelis atvyko Tauragėn su pranešimu. Būta saulėto sekmadienio. Mitingas buvo suruostas po atviru dangumi. Jo dalyviai daugiausiai buvo Tauragės apylinkės valstiečiai ir miesto darbo žmonės. Jono Markelio būta gero kalbėtojo. Ir svarbiausia, jo pranešimo turinys — kasdieniniai darbo žmonių reikalai ir rūpesčiai. Ir jis apie juos kalbėjo visiems suprantama kalba be jokių gudrybių. Tada opiu klausimu buvo žemės ūkio bendri reikalai ir darbininkijos profesinio sąjūdžio klausimai. Vienas ir kiti ėjo iškraipyti ir tramdoma kryptimi. Greta bendrų žemės ūkio kooperatyvų, kaip antai vartotojų bendrovių, smulkus kredito draugijų ir kitų panašių žemės ūkio bendrovių, buvo steigiami katalikiški kooperatyvai ir jiems iš valdžios buvo suteikiama daug dėmesio. Darbininkų bendras profesinis judėjimas taip pat buvo aišomas katalikiškumu pridengtu judėjimu.

Jonas Markelis savo pranešime tas visiemis opias vietas jautriai, pagrįstai palietė.

Tenka prisiminti, kad tiek Tauragės mieste, tiek jo apylinkėse gyvena daug evangelikų, kilme neabejotinai lietuviai. Mitinge Jono Markelio teigimu, kad tiek kooperatyvai, tiek profesinės sąjungos turi būti bendros, visiems prieinamos, kaip yra ir bendri toje srityje visų žmonių reikalai, jį klaususieji karštai pritarė. Policijos atstovas kalbėtoją Joną Markelį įspėjo, kad jis liautųsi panašiai kalbėjęs, nes tokiomis šnekėmis rausiasi po vyriausybės pagrindais.

J. Markelis čia karštai ir griežtai atsikirtė, kad jis savo kalboje net nebuvo suminėjęs vyriausybės žodžio. O bendrai dėl vyriausybės darbų įvertinimo ir tos vyriausybės tolimesnio buvimą tars savo žodį rinkikai į Seimą. Jis ir atvykęs čia

kiuristi stogu.

G. venimas Lietuvoje nesustabdomai keičiasi, atrodo, daug kame priešinantis Maskvos norams ir jos vadovavimui.

pasisakyti, už ką reikės balsuoti. Policija turi būti bešali, valstybės įstatymus pabojanti, bet ne į bet kurios partijos skvermus įsikabinusi. Susirinkusiems ta pastaiba taip patiko, jog ji apsupo kietu ratu ir viešai šūkavo, kad tęstų toliau savo pranešimą ir neleis policijos atstovui mingą uždaryti ar kalbėtoją suimti.

Mitingas užsibaigė gražiuoju. Gal to mitingo pasėdėjus Tauragės valsčiaus gyventojai balsuojant į seimą sumetė bene arti 80% visų balsavusių už socialdemokratų ir liaudininkus. Iki tol tai buvo negirdėtas tų dviejų srovių pasisekimas.

III.

Ūkiniu požiūriu 1926 m. Lietuvoje buvo sunkoki. Po karo Lietuvos miestai nuolat skubiai statėsi. Ypač Kaune buvo daug statomų namų vyriausybės įstatymais. Toji statyba nemažai darbininkų patraukdavo iš kaimo į miestą. Tokių statybinių būta daugiausia mažesnių, ypač iš Jono Markelio kilimo Zarasų apskrityje. Ten žemės ūkis buvo labiau atsilikęs, negu kitose Lietuvos vietose. Zarasų apskrityje nemaža gyventojų kolonistų rusų, carinės Rusijos metais atkeltų. Jie gyveno savo uždaru gyvenimu, veik nebendradarė su lietuvišiais kaimynais. Bet ir lietuviškai nuosaliau jų laikėsi, nes tarp tų kolonistų pasitaikydavo daug peštukų ir nevengiančių svetimui turtu pasinaudoti.

Kaune tie ateiviai iš Zarasų vasaros metu gerokai uždirbdavo. Bet jie nebuvo linkę taupyti. Kaip žiemą miestuose visi statybos darbai nutrūkdavo dėl šalčio, tai jie negrįždavo į savo kaimo vietas ir pasilikdavo Kaune ar kituose miestuose kur vasarą dirbo. Iš jų ir susidarydavo bedarbiai. Jie sunkia našta užguldavo miestų savivaldybes, nes šios turėjo jiems parūpinti darbo arba juos šelpti.

Visur tuos bedarbius su pasisekimu išnaudodavo pagrindinę veikusiųjų komunistai.

IV.

Savivaldybių departamentas, turėdamas galvoje tuos susidariusius dėl laikino nedarbo šešėlius, sudarė savo darbo programą ir tam reikalui biudžeto projektą. Savivaldybės buvo skatinamos miestuose tvarkyti gatves, jas grįsti, steigti savas elektros jėgaines, imtis savo namų statybos, aikštų įrengimo, vandentekio pravedimo ir kitų panašių miesto gerinimo ir gražinimo darbų. Tokie darbai buvo pavadinti viešais darbais. Savivaldybių departamentas buvo įsipareigojęs tokiems darbams duoti lėšų pašalpos ar paskolų pavidale, žiūrint kam tos lėšos bus prašomos.

Jonas Markelis įdomavo savivaldybių gyvenimu. Jis būdavo nuolatiniu savivaldybių departamento direktoriaus lankytoju. Atėjęs klausinėdavo kas gero savivaldybių gyvenime girdėti. Čia jam buvo pranešta tas savivaldybių departamento sumanymas ir tų numatytų darbų sąmatos projektas.

— O iš kur paimsite lėšas? — nustebęs paklausė. Jam buvo nurodyta, kad tektų gyvenamųjų metų valstybės biudžeto kaip kurias išlaidas apkarpyti, ypač kurios nėra produktingos, tiesioginiai krašto ūkiui naudoti nešančios.

Čia Jonui Markeliui nereikėjo aiškinti, kurios biudžeto išlaidų pozicijos turėtų būti apkarpytos ir perkeltos į savivaldybių departamentą išlaidas. Jis pats tuoj atsiliepė:

— Taip, jau kelinti metai kaip nekariaujame, o štai karininkų atleidimo kaip nebūta. Turime generolų daugiau negu mums reikia. Jiems metas susiprasti ir išeiti į pensiją. Visų tikybų dvasiškai gauna simboliskas algas. Jos tiek mažos, kad niekas iš jų pragyventi negali, o vis dėlto susidaro graži valstybės biudžeto suma. Nesant civilinės metrikacijos tuos partnavimus atlieka dvasiškai ir už tai gauna atlyginimą. O dar įvairios kitos aukos ir duoklės. Visa sumeta, jiems pragyvenimui užtenka, — panašiai samprotavo tada Jonas Markelis.

Savivaldybių departamentas jo ir kitų asmenyje įsigijo gerą taktinį seime dvasiškų algų mokėjimo nutraukimo įstatymui praktiškai ir tą sumą perkelti į savivaldybių departamento išlaidas viešų darbų organizavimui, kartu ir kitiems metams numatyti karininkų skaičiaus sumažinimą.

Įstatymas buvo priimtas. Dėl to kilo audra. Krikščionys demokratai perėjo į griežtą opoziciją. Ir čia Jonas Markelis nesnaudė. Kaip tik susirasdavo liuos laikio, jis tuoj išvykdavo į vietas, ir išaiškindavo, kodėl tokio žygio imtasi. Po tokių išvykų, Jonas Markelis visuomet atvykdavo į savivaldybių departamentą ir pranešdavo, kokių esama vietos žmonių nuotaičių. Jo pranešimais, tada visa Lietuva subruzdavo ūkiškai ir politškai galvoti. Esą, nuotai kos labai palankios bet kaimas, kaip kaimas, labai nepalankus. Pritarti pritaria, bet veiksmo neparodo. Todėl opozicija labiau įsidrąsina veikti. Jei kaimas ir dalinai miestų darbo žmonės būtų judresni, opozicija nedrįstų smarkauti.

V. Ir štai negarbingas 1926 m. gruodžio 17 dienos perversmas. Vėliau ir seimas buvo paleistas. Jonas Markelis pats atsiduria bedarbių eilėse, o kartu su juo ir savivaldybių departamento direktorius. Suprantama, politiniai sumetimais Jonui Markeliui nebuvo leistina mokytojauti. Teko imtis visokeriopų kitų darbų — suktis, kad suvestų galus su

galais. Vertėsi ir nenuleidamas rankų veikė. Veikė, kaip tada buvo įmanoma veikti. Ir tada jis nebuvo praradęs gero ūpo, niekam nesiskundė savo likimu ir niekam nebuvo našta.

VI.

1940 m. birželio mėn. Maskvai okupavus Lietuvą, Jonas Markelis tuoj pajuto kad jis jau sekamas. Veik visą laiką po perversmo buvo tautininkų vyriausybės slapty agentų nepaleidžiamas iš akių ir štai atsirado nauji sekliai. Tada Jonas Markelis sumetė nuosaliau gyventi. Jis valstybės draudimo įstaigoje susirado tarnybą. Čia pramoko namų įkainavimo sudarymo. Ir kuriam laikui buvo pasiūstas kaiman žemės ūkio trobėsus įkainuoti ir juos į atitinkamas kategorijas suskirstyti draudimo nuo ugnies tikslams. Dirbo sąžiningai, dirbo atsidėjęs ir visą laiką ėjo iš kaimo į kaimą. Jam buvo gera proga pažinti kaimo gyvenimą ir patirti žmonių nuotaičius.

Jo įsitikinimu, Lietuvos nepriklausomybės metais kaimas toli pirmyn pažengė. Ir nepalyginamai geriau gyveno, negu carinės Rusijos metais. Tiesa, kaimas skundėsi darbininkų stoka, bet vieton lauko darbininkų ūkininkai stropiai stvėrėsi mechanizuoti lauko darbus. Ir čia vieni kitiems talkininkavo, bendrai įsigydavo lauko darbo mechanizavimo įrankius.

Vokiečių okupacijos metu Jonas Markelis taip pat nemetė draudimo darbo.

VII.

Kai vėl atėjo antroji maskvinė Lietuvos okupacija ir reikėjo daug kam apsispręsti kas darytina, Jonas Markelis tvirtai apsisprendė pasilikti Lietuvoje. Gal ir šeimyniniai reikalai vertė nepajudėti, nes buvo susilaukęs naujagimio. Išvyko į kaimą.

Tenka spėti, kad jis galėjo būti žymiai vėliau suimtas. Okupuotos Lietuvos spaudoje, gal apie 1950 m. ar kiek vėliau, pasirodė žinutė, vanojantį Joną Markelį. Tenka spėti, jei jis tada jau būtų buvęs padėtas į Vorkutos vergų stovyklą, vargu apie jį būtų kas nors rašęs. O tada jį vanojo, kaip socialdemokratą darbininkų reikalų išdaviką, kažkokiojo įstaigoje dabar tarnaujantį.

Ištrėmė į Vorkutą, vieną iš žiauriausių vergų stovyklų. Iš jos retai kas gyvas yra išėjęs. Jei kam lemta buvo išlikti gyvam, tokie pat ten buvo apgyvendinami ir kaip „laisvi“ buvo paliekami ir toliau kasti anglis.

(Nukelta į 7-ą pusl.)

'KELEIVIO' KALENDORIUS

1960-tiems metams

Kalendorius jau ruošiamas spaudai. Jį jau galima užsisakyti. Nors viskas pabrango, ypač popierius ir paštas, Keleivio Kalendoriaus kaina šiomet dar nepasikeitė. Kviečiame jį užsisakyti nieko nelaukiant. Kaina 50 centų.

Kaip kasmet, Keleivio Kalendoriuje 1960 metams bus įdomių pasiskaitymų, eilių, straipsnių iš mūsų istorijos, nuotykių, juokų, informacijų, patarimų ir daug kitko.

Pinigus ir užsakymus už Keleivio Kalendorių prašome jau dabar siųsti šiuo adresu:

KELEIVIS
636 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

— Alou, Maik! Kur taip droži galvą užrietas?
— Pareinu iš mokyklos.
— Pasakyk, ar tau nenusibosta vis mokytis?
— Mokyti labai malonu, tėve.
— Kodėl malonu?
— Todėl, kad kasdien sužinau vis ką nors nauja. Atsidaro vis platesnis pasaulis.

— Bet aš tau pasakysiu, vaike, kad tas žinojimas tuoj bus nereikalingas.
— Kodėl tėvas taip manai?
— Todėl, vaike, kad tavo vietą užims kokia nors mašina.

— Aš to nesuprantu, tėve.
— Pamislyk, Maik, o su prasi. Juk tu žinai, kad jau dabar Amerikoje viską padaro mašinos. Mašinos pamelžia fermeriams karves, išperi viščiukus, pasodina bulves, kornus, viską nupiauna ir į aruodus sukrauna. Tas pats ir miestuose. Nuolini žmogus į štorą, ir tenai tau viskas gatava: ir duonos prikepta, ir kumpiai išvirti, ir žuvis iškepsta, ir pastatyta mašinos spirgina tau vištas — viskas rudi, tik imk, užmokėk pinigų ir valgyk. Moterims dirbti jau nereikia. Yra mašinos, ką ir dišius sumazgoja. Tik susiraityk plaukus, nusimalevok feisą ir atsisėdus žiūrėk į zerkolą. Sakau, tai jau dabar taip yra. O toliau bus dar mandriau. Net ir moks-las eis į dumpą. Juk tu žinai, kad išvydamas Adomą iš rojaus Dievas pasakė: „Tik iš savo prakaito valgy-si duoną, ir ta bus su dir-sėm!“ Net ir šventose kny-gose taip buvo parašyta. O kaip dabar yra? Ar žmogus prakaituoja dėl duonos? Pristatė visokių mašinų ir jos jam prakaituoja. O jei pasidaro persilta, tai pas-paudžia lektriką, ir raida-vei fenas varo jam šaltą vė-ją. Prakaituot nereikia. Da-bar girdėjau, kad skulėse jau pradeda ir studentus mašinomis mokinti. Sako, praprosoriaus vieton džen-torius pastato televiziją, ku-ri ir žodžiais kalba, ir pen-siliu ličbas parašo, parodo kaip reikia rokundas daryti. Ir viskas išeina teisingai, repadaro jokie misteiko, kuomet praprosorius dažnas ant rokundy suklumpa. Tai

ve, Maik, kodėl aš sakau, kad toliau tavo mokslas bus nereikalingas, ba viską pa-darys mašinos.
— Ar tai viskas?
— Jes, Maik, dabar tu gali šnekt.
— Aš visų pirma pasaky-siu, kad tėvas žiūri į daly-kus iš atbulo galo.
— Maik, šiandien aš dar negėręs.

— Kad ir negėręs, vistiek atbulai galvoji. Žiūri į ma-sinas ir manai, kad dabar mokslas bus jau nereikalin-gas.
— Nu, tai kam jo reikės?

— O kas gi tas mašinas išrado, tėve? Ar ne moks-las? Jeigu ne mokslas, tai žmonės ir šiandien liedami savo prakaitą valgytų dir-sė-tą duoną, o gal ir tos nevi-sada turėtų. Bet mokslas iš-galvoja visokių darbo įran-kių ir mašinų, kad paleng-vintų žmogui darbą ir pa-gerintų gyvenimą. Dar mūsų atminimu žmonės Ameriko-jie dirbo po 12 valandų per dieną, dažnai 7 dienas per savaitę ir skurdžiai gyveno. O šiandien dirba perpus trumpiau, važinėjasi auto-mobiliais, geriau apsirengę, silčiau gyvena ir geriau val-go. Kas tokią permainą pa-darė, tėve?

— Maik, aš rokoju, kad daugiausia prie to prisidėjo unijos.

— Bet kol nebuvo Ame-rikoje mašinų ir fabriku, tė-ve, nebuvo ir unijų. Žmonės gyveno iš žemdirbystės. Unijos atsirado tik tada, kada atsirado garo jėga va-romos mašinos ir pradėjo augti fabrikai. Unijos pasi-darė reikalingos dėl to, kad pramonės darbininkams bū-tų lengviau kovoti su darb-daviais už geresnį atlygini-mą ir žmoniškesnės darbo sąlygas. Ta kova buvo labai sunki, ilga ir ji nėra dar pa-sibaigusi. Ir šiandien unijos dažnai turi griebtis streikų: ir šiandien jos dar kovoja už geresnį gyvenimą. Tėvas sakai tiesą, kad padarė dar-bininkams daug gero. Vis dėlto turim žinoti, kad uni-jas iškėlė tos sąlygos, ku-rias sudarė technikos pa-žanga bei mokslas. Todėl tėvas klysti sakdamas, kad mokslas nereikalingas. Be mokslo ir technikos šian-dien unijų nebūtų. Žmonės gyventų dar kaip tas pasa-

Kas yra Chruščiovas

Ukrainos korikas, Vengrijos skerdikas

Kiekvienas Sovietų prem-jero Nikitos Chruščevo žingsnis, kopiant į dabarti-nę aukščiausią poziciją ko-munistų hierarchijoje, yra atžymėtas masinių žudynių ir žiauriausio brutališkumo. Taip skelbia ką tik išleistas dokumentų rinkinys, pava-dintas „Chruščevo nusikalti-timai“. Jį išleido Kongreso priešamerikinės veiklos ko-mitetas.

To rinkinio išeis dar du tomai. Komitetas, be to, iš-dalino fotografines nuotrau-kas masinių kapynų Ukra-inoje ir kitose vietose anap-us geležinės uždangos. Tie kapynai yra betarpiški re-zultatai Chruščiovo praves-tų „čistkų“ ir likvidacijų... Gyvų liudininkų doku-mentuotais parodymais, da-bartinio komunistų imperi-jos valdovo karjeros chro-nologija yra tokia:

Nikitos karjeros chronologija

1930 metais jis tebebuvo niekam nežinomas vienas iš daugelio komunistų, turėju-sių Stalino palankumą, bet dar nepakeltų į atsakinges-nę poziciją. Tokia proga Ni-kitai pasitaikė 1930 metais. Stalinas jį nusiuntė į Ukra-iną suvaidinti žymią rolę ko-munistų valdžios sukeltame ukrainiečių bado marinyje, kur nuo 1930 iki 1933 metų buvo išmarinti apie 6 mili-jonai žmonių, bemalšinant valstiečių sukilimą prieš so-vietus.

Už savo „nuopelnus“ Chruščevas 1934 metais bu-vo padarytas pilnateisiu ko-munistų partijos centro na-riū ir Ukrainos kompartijos pirmuoju sekretoriu.

Nikita yra išpajinojęs ir 9,500 ukrainiečių Vinnicoje sušaudymą. Tada jis buvo pirmasis sekretorius toje srityje. Per II Pasaulinį karą, bū-damas NKVD saugumo ge-nerolo range, Chruščevas vadovavo ir likvidavimą-tų ukrainiečių, kurie karo pradžioje buvo patikėję, kad vokiečiai juos išvaduos iš komunistų. Vokiečius išva-rius, Stalinas jį vėl grąžino į Ukrainą likviduoti ukrai-niečių grupes, dalyvavu-sias Ukrainos išlaisvinimo armijoje, UPA, ir visus, kas-tą armiją rėmė.

Jaunimo gabenimas į Kazachstaną

Chruščevo idėja buvo ir 1954-1955 metais pradėto-s masinės ukrainiečių ir lietuvių, latvių, estų ir kitų pavergtųjų jaunuomenės (vyrų ir mergaičių) depor-tacijos į Kazachstaną, pa-vadinant jas „ukiniu perkeldinimu“.

1956 metais Chruščevas pasiuntė tankus į Tiflisą (Tbilisį), Kaukaze, kad nu-malšintų gruzinų sukilimą. Tų pačių metų rudenį jis raudonuosius tankus su gel-tonais mongolais pasiuntė į Budapeštą vengrų skerti.

Chruščevas teisėtai yra nusipelnęs „Ukrainos kori-ko“ titulo, sako dr. Levas E. Dobrianskis, sovietų ekono-mijos profesorius George-town universitete, autorius

kiškas Adomas iš rojaus iš-vytas.

— Okei, Maik, gali but kad čia tavo teisybė, todėl pasakysiu tau gudbai be jo-kio sporo.

„Pavergtų Tautų Savaitės“ rezoliucijos, kuri tiek suga-dino Nikitai kraujo. Antras Nikitos populiarus titulas yra „Vengrijos skerdikas“, sako dr. Dobrianskis.

Vienas iš liudininkų, My-kola Lebed, buvęs ukrainie-čių pogrindžio sąjūdžio va-das nuo 1927 metų iki ap-leidžiant Sovietų Sąjungą 1949 metais, nupasakojo metodus kankinimų, kokius vartodavo Chruščiovo vado-vaujama sovietų slaptoji policija, išnaikinant Ukra-inos išlaisvinimo sąjūdį 1944 metais.

„Jie kankino kalinius karštais geležimis, kalė prie kryžių, išbadė akis ir laužė rankų ir kojų kaulus“. Kai kurie tų kankinimų metodų buvo vartojami ne vien slapta kalėjimų rūsiuose ir per tardymus, bet ir viešai aikštėse, kur publika buvo suvaroma pasiziūrėti...

Šitoks yra tas „garbin-gas“ svečias, kuris neseniai lankėsi Amerikoje ir ku-riam taip žemai lankstėsi nevienas šio krašto turėsi-biznierių, bet su kuriuo ne-norėjo kalbėtis pats vyriausias unijų vadas Meany, o tie iš darbininkų vadų, ku-rie kalbėjosi, rėmė Nikitą prie sienos taip, kad tas su-kinėjosi kaip į laužą įmesta gyvatė ir todėl grįžęs namo jis juos prisiminė kaip pa-čius nemalonius čia su-tiktus žmones.

KĄ RAŠĖ LENINAS

1903 metais Leniną, ra-šydamas apie Rusijos so-džiaus skurdą, klausė:

„Ką reiskia judėjimo lais-vė? Tai reiskia, kad valstie-ti turi teisę eiti ten, kur nori, persikelti, kur jam patin-ka, išsirinkti bet kokį so-džių ar miestą, neklusdama-s nę kieno leidimu. Tai reiskia, kad Rusijoje būtų panaikinti pasai (kitose valstybėse jau seniai nebėra pasų), kad joks urednikas ar žemskis negalėtų valstie-čiui sutrukdyti apsigyventi ir dirbti ten, kame jam pa-tinka“.

Taip tada rašė komunistų vyr. galva Leniną, o ar šiandien, kada komunistai valdo Rusiją, yra ten judėji-mo laisvė? Ar ten pasai pa-naikinti? Kur tau, ten be-paso nė žingsnio nežingsi, ten be leidimo neišsikelsi iš vienos vietos į kitą. Ten tą dabar tvarko raudonasis urednikas.

AR MANE PIKRS?

Tas šunelis parduodamas už \$125. Kai jo šeimininkas išėjo į darbą, jis žiūrį pro langą ir galvoja, ar atsisas, kas už jį mokėtų \$125.

KIEK ČIA JĖGŲ ĮTEPIMO!

Virsuje vaizdelis iš Columbia ir Yale universitetų rug-tynių. (Yale laimėjo 14:0). Apačioje Iowa komandos kapitonas rodo, kaip jo komanda nugalėjo Michigano vaistybės komandą 37:7.

Kaip jiems rūpi žmogus

Komunistų vadai kiek-viena proga pasakoja, kaip Sovietų Sąjungoje rūpina-masi žmogui, kaip visa da-roma, kad tik žmogus galė-tų laimėčiau gyventi. O ko-kia yra tikrovė, puikiausia sužinome net iš jų pačių šal-tinių. Štai pora ištraukų iš komunistų laikraščių:

I.

Byla buvo visiškai aiški. V. Žmoginaitė iš Utenos staiga susirgo ir greitosios pagalbos mašina buvo iš-vežta į rajono ligoninę, o vėliau — į Vilnių. Kai po pusės metų ji grįžo namo, jos kambarėlio duris pravė-rė kažkokia moteriškė ir pa-siteiravo:

— Ko jums reikia?
— Kaip ko? Čia aš gyve-nu.

— Ne. Dabar vykdomasis išskyrė, — ir naujoji gy-ventoja, nenorėdama pa-brežti, kad pasikalbėjimas baigtas, prieš pritrenktą iš-austėimo žmoginaitę už-trenkė jos kambarėlio du-ris.

Žmoginaitė nuėjo skustis miesto vykdomojo komiteto pirmininkui Kunigėnui:

— Ką? Kambarį? — iš-plėtė šis akis. — Negalvok ir negausi.

— Kodėl gi?
— Neteisėtai buvai užė-mus. Štai ir atėmėm.

— Pagal orderį pats mie-sto vykdomasis man buvo išskyręs. Namų valdyba su-manim sutartį buvo suda-rius.

— Parodyk sutartį, jei turi.

— Namuose buvo. Kai man ligoninėje būnant iš-kraustėt daiktus, tai ir din-go.

— Dingio. Jei neturi, tai ir išsisukinėji.

Nieko nelaimėjusi nuėjo pasiskusti rajono vykdomo-jo komiteto pirmininkui Vainauskui.

— Nieko negaliu padėti, — miesto vykdomasis tei-singai pasielgė.

Žmoginaitė buvo priver-s-ta kreiptis į teismą. Teismas pareikalavo dokumentų, i-rodančių, kad tikrai šis ne-didelis kambariukas jai pri-klausė. Namų valdytojas at-sakė išduoti tokį pažymė-jimą — jam tai uždraudė-s daryti miesto vykdomojo pirmininkas Kunigėnas. Te-ko kreiptis prokuratūron, ir tik-tai prokurorui įsiikišus, Žmoginaitė iš namų valdy-bos gavo reikiamus doku-mentus. Molėtų liaudies

teismas dar šių metų pra-džioje išsprendė bylą Žmo-ginaitės naudai, sutartyje pažymėdamas, kad reikia atstatyti seną padėtį. Molėtų liaudies teismo sprendimo vykdymą turėjo prižiūrėti Utenos liaudies teismas. Teisėjas Surgailis ir teismo vykdytojas Galvydis pažiū-rėjo į gautą nutartį „atsta-tyti seną padėtį“ ir pasiuntė raštą į Molėtus:

— Paaiškinkit, ką rei-šia „atstatyti seną padėtį“. Nesuprantam.

Netrukus iš Molėtų buvo gautas paaiškinimas, o Ute-noje jo niekas neįvykdė. By-la pateko į Aukščiausiąjį Teismą. Šis pavedė iš naujo spręsti Anykščių rajono liaudies teismui. Birželio pabaigoje Anykščių rajono liaudies teismas įpareigojo per mėnesį grąžinti butą Žmoginaitėi.

Utenos liaudies teismas pasižiūrėjo vykdomąjį raštą ir pasiuntė naują raštą į Anykščius:

— Girdi, paaiškinkit, kaip vykdyti. Nesuprantam. Reikia tikėtis, rašo komu-nistų laikraščio bendradar-bis, kad šį teismo sprendi-mą padės įvykdyti proku-ratūros darbuotojai. Žmo-ginaitė atgaus savo butą.

Bet ar baigta ši byla? Ar susidomėjo, ar sprendė kas klausimą: kas gi kaltas dėl visos šios negražios istori-jos, kaip viso šio reikalo šviesoje atrodo ir Utenos vykdomojo komiteto pirmi-ninkas ir namų valdytojas?

Ar pasmerkė kas jų netei-sėtus veiksmus už nepagar-bą žmogui ir tarybinių įsta-tymų pažeidimą? Nieko pa-našaus! Utenoje stengiamai sudaryti įspūdį, kad nie-ko ypatingo neatsitiko. O gaila. Apie tai, atrodo, bū-tų kas pakalbėti ir partijos rajono komiteto biure, ir ra-jono vykdomajam komite-tui. Byla dar nebaigta, baigia savo straipsnį S. Bistrickas.

II.

O štai kitas pavyzdys, kaip ten „užtikrinta senat-vė“.

Pumpėnietis J. Galskis va-kaip skundžiasi laikraščio skiltyse:

„Buvo laikas, kai už sta-lo sėsdavome aštuoniese — aš su žmona ir šešetas vai-ku. Bėgo laikas, mes senom, vaikai augo, mokėsi. Ir štai dabar jau dvyliktus metus sėdus Alfonsas dirba Pane-vėžio cukraus fabrike, duk-tė Alfina ištekojo ir gyvena

Kovo Aštuntosios kolūkyje, Juozas mokytojaus, Vytau-tas ir Birutė dirba statybos valdyboje. Pats jauniausias Antanas iki karinės tarny-bos dirbo Joniškėlio pramo-nės kombinato Talkonių kalkyne, o grįžęs iš armijos ir turėdamas elektriko spe-cialybę, pradėjo dirbti Pas-valio statybos valdyboje.

Visa tai papasakoti mus verčia viena skaudi istorija. Apie dešimtį metų, nuo pat kolūkio susikūrimo, čia dir-bome, kartu džiaugėmės jūrmiais pasiekimais, pergy-vendavome nesėkmes. Kol galėjome, trūsėm fermose, aukuose. Bet viskam būna iba — nebėra sveikatos: nan 68, o žmonai 63 metai. Atrodo, galima jau ir pail-žėti, nes per amžį dirbom, luleidę rankų nesėdėjom. Bet ką daryti, kad kolūkio valdyba mus laiko nereika-ingais, atėmė kolūkiečių teises. Pavasarį sklypą su-nažino iki 15 arų, nepasky-rė ganyklos. Teko parduoti karvę. Argi mes neužsitar-avome, kad senatvę galė-ume ramiai gyventi“.

Tai maži pavyzdėliai, bet vaizdūs. Jie rodo, kad tikro-jeje ten paprastas žmogelis nieko nevertas, niekas juo nesirūpina ir kaip sunku yra nusikraustam žmogui teisy-bės ieškoti ir ją rasti pas naujuosius ponus: biurokra-tus, dvarininkus, fabrikant-us.

POPIEŽIUS BE STREIKO PAKĖLĖ ALGAS

Popiežius Jonas XXIII, nelaukdamas kol jo 3,000 tarnautojų pradės streikuoti, visiems pakėlė algas: žem-niesiems tarnautojams 36%, o aukštesniems 12%.

Kardinolai dabar gaus mėnesiui \$640, o kurie gyve-na ne Vatikane, o Romoje, tie dar gauna \$100 butpini-gių. Durininkas, iki šiol ga-vęs \$82, dabar gaus \$116, be to šeimos priedą \$16 už žmoną ir \$20 už kiekvieną vaiką, paprastai darbininkai dabar gaus \$115. Dabarti-nės Vatikano valstybės tar-nautojų algos bus maždaug lygubai didesnės negu Ita-lijoje mokama. Algas padi-minus, Vatikano kasa per metus jų išmokės \$7,200,000 iki šiol išmokėdavo \$4,-300,000).

Pats popiežius algos ne-gauna, bet jam sumokamos risis išlaidos.

Kardinolai, kurie nuolat Vatikane nedirba, iš popie-žiaus algos negauna. Jie-avo algas ima iš savo dio-cezijos kasos.

Kas šnabzdama į ausį, dažnai įridenti už simto mylių.
Kinų priezdis

Pakalbinkim draugus ir cainynus užsakyti „Kelei-vį“. Kaina metams \$4.

JO IESKO FBI

Šis 30 m. vyrukas Ray-mond Santorio apipiešė First National Bank New Jersey skryių pagrobęs apie \$25,000.

MOTERŲ SKYRIUS

V. Mykolaitis-Putinas

Ponas pasikvietė kareivius

Davėme iš "Sukilėlių" romano ištrauką, kurioj buvo apibūdintas ponas Skrodskis. Dabar duodame kitą ištrauką, kuri vaizduoja, kaip pono Skrodskio pakviesti kareiviai "tvarko" baudžiauninkus. Red.

Diena išaušo nešalta, bet apsiniaukusi, darganota. Laukuose bolavo rūkas, tarpais purskė smulkutis lietus. Tokią dieną joks darbas nesisekė. Dirvos dar buvo klampios, ir apie namus taip pat ne ką tegalėjai nusitverti. Silėnų vyrai vaikštinėjo po kiemus, kiti prieklėčiuose arba daržinėse suko pančius, taisė grėblius, apžiūrinėjo ratus.

Kedulis nuo pat ryto vėl išėjo į kalvę, įsakęs moterims sėdėti pirkioje ir nosies be reikalo į gatvę nekaišioti. Joną norėjo išsiųsti į Surviliskį nupirkti druskos, bet tas, sužinojęs iš moterų, kas čia šiandien gali atsitikti, tėvo nepaklausė ir išėjo pas Jankauską pasikalbėti su Kaziu.

Žinia, kad Skrodskis pašaukė saldotus, jau spėjo paplisti kaime. Katrytė, išėjus tėvui, šoktelėjo pas Balsų ir sužinojo, kad Petras, nieko blogo neįtardamas, labai anksti išvyko į Paberžę pas kunigą Mackevičių. Vincas nesant vyresniojo brolio, tarėsi galįs jį pavaduoti ir stoti jo vietoje. Petras, be abejoj, saldotų nebūtų išsigandęs ir dabar galvotų, kaip nuo jų apsiginti. Narsiai buvo nusiteikęs ir abidvi Balseytės. Nerimasties apimti išėjo į kaimą. Balsių vyrai: Vincas patraukė į Jankauskus, o tėvas į Daubarus. Į senį Daubarą kreipdavosi visokių patarimų ne tik artimieji kaimynai, bet ir iš gretimų kaimų ne vienas klausė jo nuomonės ypatingesniais atvejais. Balsių Petras vadovavo Silėnų jaunimui, o senis Daubaras — tėvams, gospadoriams.

Balsys jau rado pas Daubarą daržinėj keletą kaimynų — Grigaliūną, Jakaitį, Brazi, Beržinį. Kas pypkiavo, kas šiaip sau sukinėjosi ar stovinėjo į duris atsirėmęs, bet visi buvo neramūs, susirūpinę.

— Negerai, vyrai, — kalbėjo Brazys. — Jeigu jau ponas vaiską pasišaukė, tai neatsilaikysim. Taikykimės su ponu.

Bet Grigaliūnas niūriai pratarė:

— Tai gi, kad niekas mūsų neprašo taikytis.

— Tai ką tu manai, kad ponas ateis tau lenktis, prašyte prašys, kad tu į lažą eitum? Patys eikim.

— Visas šešias dienas? Kada gi savo apdirbsim?

— Be to gi, ir žemę nori iš mūsų atimti.

— Kitur duos.

— Kur duos? Užbalius? Kaip juos pasieksi?

— O ką su trobomis darytume? Tik pajudink jas — subyrės.

Į ginčą įsiterpė ir kiti, vis puldami dvarą ir savo skriaudas skaičiuodami:

— O dar kiek to gero visokio išlupa!

— O pastotės! Miskas! Kelionės į miestus! Gvoltai!

— O linai, vilnos, sviestas, sūriai, riešutai, uogos!

— Ką ir bekalbėti! Ubagai geriau gyvena kaip mes.

Pusbadžiu stimpame. Dvaro šuo už žmogų sotesnis. Kas bus su vaikais?

— O pažūrėkit, kaip apie Krakes karališkiai gyvena! Nosį riečia! Į gimines su jais nesueisi!

— Ne tik karališkiai. Antai grapo Čapskio Kalnaberžė. Jau koks tironas, o jo kaimiečiai sotesni už mus.

— Dėl to, kad ten tik pusė lažo. Kita pusė — činšas.

— Nėra kito tokio tirono, kaip mūsų Skrodskis.

Baudžiavos sunkumų ir iš dvaro patirtų skriaudų prisiminimas kiekvieną kartą vertė niekais susitaikymo norus ir viltis. Ne! Sykį jau pradėjus, reikia laikytis. Kas bus, tebūnie! O čia dar visokių gandų, kad kas kokį lažą ir kokias prievoles dabar apsiims, tai taip ir pasiliks. Daubaras vis laikėsi savo nuomonės, kad greit būsiąs paskelbtas kitas, tikrasis cėsoriaus manifestas, kad ta žemė, kurią dabar kas valdo ir dirba, bus atiduota nemokamai ir jokių prievolių dvarui nei valdžiai nebus. Tik nereikia dabar patiems jų apsimti.

— O kaip su vaiku, kaimyne? — paklausė Balsys. Daubaras nesvyruodamas atkirto:

— Nė vaiko neprimkim! Vaiską kam čia siunčia? Kad mes jį šertume. Ponas nori mus vaiku prispaušti.

Turėsim saldotus šerti, o jie žiūrės, kad mes į lažą eitume ir prievoles atliktume. Kaimynai, vaiskas baisiau negu rykštės. Nuplaks — paperšės, apsigydys ir vėl nieko. O saldotai tave sunaikins visą. Suės tavo duoną, sėklą, pašarą, nieko nepaliks, ubagai paleis. Badu padvėsime. Dar paties ir dukteris iškoneveiks. Štai kas mūsų laukia.

(Bus daugiau)

ROOSEVELTIENĖS 75 M. GIMTADIENIS

Elenora Rooseveltienė minėjo savo 75-ji gimtadienį. Čia matome ją ta proga sveikinančius iš kairės į dešinę: Delano Roosevelto skaityklos Hyde Park direktorių Hermaną Kahną, jos asmeninį gydytoją dr. Davidą Gurovitch ir Abesinijos sosto įpėdinį Asfaou Wosana.

VISUR BUVOJAU, VISUR KOVOJAU

Visur buvojau, visur kovojau, Visokiuos mūšiuos buvau parkritęs, Kai prisikėlęs vėl uliovojau, Bučiavo ponios ir jų dukrytės.

Mirties pavojų sau roviau plaukus, Glaudžiau paukštelį, audroj sulytą, O vėl pasauliui taikos sulaukus, Nešiau į barą bažnyčios plytą.

Šaukiau vienybėn, pats atsiskyręs, Kviečiau dorybėn, dorai apgavęs, Išgyriau našlę, ir penkiavyrę, Ir meilės vyną, jo neragavęs.

Sakiau teisybę — pats netikėjau, Giedojau melą — visi man plojo, Rauges pasėjau, rūgius akėjau, Kol mane patį kiti suplojo.

Ir kai nuplyšo kovoj chalatas, Kada veikėjai nuo scenos pūtė, Paspaudęs ranką, patsai prelatas, Man pažadėjo dangaus kampūtį.

Antanas Gustaitis

Veido raukšlės

Atsiradusios veido raukšlės rodo, kad dėl veido raukšlės pakitimų odos tamprumas pradeda mažėti. Priešlaikinio raukšlių atsiradimo priežastys yra: gausūs veido judesiai, neteisinga galvos padėtis miegant, persigertos apkrečiamos ligos, moterų ligos ir tt. Be to, raukšlės gali per anksti atsirasti dėl bendro suliesėjimo.

Pradėjus raukšlėms atsirasti, patartina: 1) Dvieju trijų minučių karti kompresai. Nuėmus kompresą, nuplauti šaltu vandeniu ir

nušluostyti; 2) Vietoje karštų kompresų galima vartoti šaltą druskos skiedinį (pusę arbatinio šaukštelio druskos stiklinei vandens); 3) Vakare ištepti veidą riebiu kremu (lanolinas ir vazeliną lygiomis dalimis). Ir kremo galima įdėti smulkios valgomosios druskos ir, gerai išmaišius, tepti veidą, ypač gerai sutepti raukšlės ir 2-3 minutes gerai pirštu galais įtrinti į odą. Be to, vakare galima veidą ištepti folikuliniu. 4) Gerai veikia šios kaukės — kiaušinio baltymo su citrinos sūka, kiaušinio trynio su kamfaro ar ricinos aliejumi, trynio su medumi, mieliu, ruginių miltų rūgšti kaukė. Kaukės laikomos ant veido 15-30 minučių. Visas kaukes, išskyrus mieliu, galima palikti ir nakčiai; 5) Masažas.

Tačiau masažuoti veidą galima patikėti tik gerai pasirušusiam specialistui. Masažas turi būti daromas sistematingai. Jis pagerina kraujo ir limfos apytaką, tuo pačiu pagerindamas viso galvos audinių ir veido mitybą. Be to, masažas raminačiai veikia nervų sistemą.

O kada jau yra daug ir gilių raukšlių, visos kosmetinės priemonės mažai bepadeda. Tokiais atsitikimais patartina plastinė operacija.

Tie, kurie nepripažįsta laisvės kitiems, patys jos neverti.

Abraham Lincoln

Charlie Watson iš Birmingham, Ala., spalio 19 d. minėjo savo 102 gimtadienį ir ta proga pudruoja savo veidą. Ji gerai jaučiasi, tik akys silpnos, turėjo 6 vaikus, bet gyvas bėra tik vienas.

SAGA

Net mažiausi ir, rodos, visai nereikšmingi dalykai turi savo istoriją ir kuo menkesni tie dalykai, tuo ir jų istoriją sunkiau sužinoti.

Turi istoriją ir paprasta saga. Visai tikrai negalima atsakyti, kada saga atsirado, bet yra tikrai žinoma, kad ne europiečiai, bet aziatai pirmieji jas pradėjo naudoti.

Nuostabu, kad saga jau žinoma kelis tūkstančius metų, o sagai sekti skylutė daug vėliau teatsirado. Azijos žmonės segė sagą ne per skylutę bet tam tikrom kilpom iš odos ar kitko.

Europoj apie sagą tada niekas nežinojo. Čia drabužiai buvo uždaromi su sagčiais, dirželiu, apivaru. Vėliau ir čia atėjo saga. Ir tik čia saga gavo segamąją skylutę. Sagomis tada labai didžiutasi, staciai jomis visų galvos buvo susuktos. Kartais tekdavo ištisą valandą besirengiant sugaisti, kol visas sagas užsakstydav.

Netaip seniai sagai pasirodė didelis varžovas ziperis (Zipper). Jis moterų mieliau vartojamas kaip saga. Vyrai didesni konservatoriai, todėl dar labiau laikosi sagos, bet ir jie vis daugiau pradeda ta naująją priemonę naudoti.

Bet moterys vis dar į sagą žiūri, kaip į papušalą ir ją vartoja drabužio pagražinimui. O kol jos į sagą žiūri, kaip į pagražinimą, tai nėra pavojaus, kad saga išnyks ir jos istorija pasibaigs.

V. F.

NAUJAKURĖ — PIRMOJI ADVOKATĖ

Jau turime nevieną naujakurę, kuri ir šiame krašte atsidūrusi dirba savo profesijos darbą, bet advokatės teisių iki šiol dar nebuvo įgijusi nė vena naujakurė. Tą pasiekė tik viena Elena Treiderytė - Armanienė, kuri šių metų rugpjūčio mėnesio 15 d. atidarė savo ofisą Baltimorėj (3 E. Lexington St.).

Naujoji advokatė 1935 m. baigė Kauno teisių fakultetą, o karo audrų nublokštą į Vokietiją, Goettingeno universitete gavo teisių mokslo daktaro laipsnį. Atvykusi į Ameriką, ji 1954 m. Baltimorėj, įstojo į teisių mokyklą, ją baigė 1957 m., valstybinius egzaminus išlaikė 1959 m. kovo mėn., o birželio 7 d. buvo priimta advokatūron. Sėkmės naujai advokatei E. Armanienei! Čia pažymėtina, kad iš

AR GRAŽUS DRABUZIS?

New York madų parodoj buvo parodyti šie kailiniai, tinkami nešioti šildėms pasivažinėjus.

naujakurių bene tik 2 vyrai iki šiol tėra gavę advokato teises: J. Smetona Clevelande ir K. Sidlauskas Chicagoje.

Iš senųjų ateivių moterų šių žodžių autorei tėra žinoma tik viena advokatė - Zuzana Puišytė - Shallnienė, gyvenanti Bostone ir čia verčiantis advokato praktika.

Z. K.

AR MOTINYSTĖ SAVANORIŠKA?

Massachusetts aukščiausias teismas turės išspręsti

idomią bylą, kuri tuo tarpu teliečia 300 moterų.

Western Electric bendrovės Lawrence įmonės vadovybė atsisakė priimti atgal į tarnybą moteris, kurios buvo nutraukusios darbą dėl gimdymo ir nemoka joms nedarbo pašalpos, aiškindama, kad jos savanoriškai apleido darbą.

Valstybinė darbo apsaugos taryba nutarė, kad mirtos moterys turi teisę gauti nedarbo pašalpą, bet bendrovė su tuo nesutiko ir tą nutarimą apskundė teismui. Idomu, koks bus teismo sprendimas.

IDOMIOS ir NAUDINGOS KNYGOS Pačiam Skaityti ir Kitam Dovanoti

- LIETUVIŲ BUDO.** Stepono Kairio labai vaizdžiai ir idomiškai parašyti atsiminimai, kaip Lietuva kėlėsi iš miego, geriausia dovana kiekvienam literatui, gražiaus kietas viršelis, iliustruota 416 puslapių, didelio formato. Kaina \$5.50
- DIENOJANT.** "Kovos su karaliaus" siužetas Kiro Bielinio idomūs atsiminimai, 364 psl., kaina 6.00
- ZVILGNSIS IR PRAEITIS.** K. Žuko i domūs atsiminimai, 477 psl., kaina \$5.00
- PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS** parašė Anicetas Simutis, daugybė žinių lietuvių ir anglių kalbomis apie lietuvių visame pasaulyje. 467 psl., kaina \$6.50
- MAŽOJI LIETUVA.** parašė M. Gimbutienė, J. Gimbūtas, J. Linčius, J. Rylis ir J. Zilėvičius, 326 psl., kaina \$5.00
- ENGVAIS BUDAS ISMOKTI ANGLIŠKAI** Corinešius endovolis parašė anglų kalba mokytis, 482 pusl., kaina \$1.25
- ATLOROUGH'S LITHUANIAN SELF-TEUGHT.** M. Inkienė, geras vadovėlis lietuvių kalbos mokytis anglų kalba mokantiems, 144 psl., kaina \$1.25
- DEMOKRATINIO SOCIALIZMO PRADAI.** Populiari ir naudinga knyga šiu dienų klausimams. 482 psl., kaina \$6.00
- TEVU MISKAS.** Balio Sruogos naudingas vadovėlis, kas jis ir kaip mokytis, 426 psl., kaina \$5.00
- TSKAIŠ ATEINA RUDUO.** Mažiau, Katiškio romanas. Ištisai Aukštaitijos kaimo tūm galerija 514 psl., kiti viršai. Kaina \$5.00
- EMUNO SONGS.** Andriaus Valucko romanas iš 1935 metų. Suvalkijos šilviniu sukilmu prie Smetonos diktatūra. Pirmą dalį 280 psl., kaina \$3.00
- EMINGO SENTE.** Andriaus Valucko romanas antrąją dalį, 426 psl., kaina \$4.00
- ITOPUJ SESELY.** V. Putinas. Melnaitis romanas trisdešimties dalyse. Antrosios, pats buvo kunigas, antrą, kaip kunigas Vencis išsiita. 480 pusl., kiti viršai. Kaina \$6.00
- LIETUVIŲ LAIDYBOS MENAS.** Jo meninio formos ypatumai naciniai. Paulius Galanai didelis knyga su daug paveikslų, gerame viršelyje. Kaina \$5.50
- ALGIU GAMINTAS.** parašė V. Turius namų ūkio ekonomas. E. Starkienė, O. Starkienė, E. Starkienė ir A. Starkienė. Didelio formato, su daug paveikslų. Kiti viršai. Kaina \$7.50
- LIETUVIŲ LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS.** apie 20,000 žodžių, 368 pusl., redagavo V. Baravskas, pildytas ir naujovėmis žodynas. 474 psl., kiti viršai. Kaina \$4.00
- LIETUVIŲ TAFELIU.** K. B. Kriaučiūno atsiminimai iš Lietuvos ir iš Amerikos gyvenimo. 178 pusl., idomi knyga. Kaina \$2.00
- TIKRA TEISYBĖ APIE SOVIETŲ RUSIJĄ.** arba komunistų diktatūra faktų šviesoje. Trumpa, holševizmo istorija ir valdymo praktika. 160 pusl., daug medžiagos. 96 pusl., kaina \$5.00
- ILGINO PAUKŠNĖ.** Balio Sruogos trilogijos istorijos kronika 73 pusl., didelis formatas, gera optera. Kaina \$2.50
- PIL LAIKA IR ŽMONES.** Prota J. Atejo atsiminimai apie Binkį, tikrai. Tuma, Savicki, tūras ir kt. 49 pusl., kaina \$2.50
- TEMAICIU KRIKSTAS.** P. Anetko parašytas istorinis romanas iš 2 pavojingos krikšto laiko. Su kietais viršais. Kaina \$3.50
- NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINGAI.** parašė Jonas K. Karys, vienintelis tokio masto knyga tuo klausimu, daug paveikslų, 255 psl., kaina \$5.00
- mas apie nepaprastą žemaitį, kuris**
- SENAS KAREIVIS MATUTUTIS.** parašė Jurgis Jankus. Pasakojimas apie seną kareivį, 176 psl., kaina \$2.20
- Užsakymus ir pinigų prašome siųsti šiuo adresu:**

MARKELIUI KATORGOJ
MIRUS

(Atkelta iš 4-to psl.)

Prie Ledyniuotojo vandenyno, pačioje atšiaurėje prie Uralo kalnų buvo aptikti didžiuliai po žeme anglies klodai. Toje dykumoje, kur net medis retas, nes vos trims mėnesiams žemė atleidžiama nuo žiemos šalčių, buvo sumesta įsteigti vergų stovyklą Vorkutoje, kurios tikslas buvo aprūpinti Leningrado miestą anglies kuru. Tuo tikslu buvo vergų nutiesta ir geležinkelio linija į Leningradą.

Ne šimtai, bet tūkstančiai ten vergų yra sudėję savo kaulus. Jų užtekty iš Vorkutos iki paties Leningrado vergų kaulais grįstam keliui nutiesti.

Niekas iš ten pabėgti negalėjo, nes iš vienos pusės Ledyniuotasis vandenynas o kitur visur vasarą klampį, žiemą giliu sniegu padengtą lygumą. Vorkutos stovykloje mirusių lavonai žiemos metu buvo sudedami lygiai taip, kaip sudedami į krūvas nukirsti medžiai, o tik šalčiais atleisus, mirusiųjų lavonai užkasami po žeme.

Vorkutos vergų stovykla išgarsėjo visame pasaulyje dviem savo sukilimais. Tai buvo neviltingi vergų sukilimai, iš anksto pasmerkti nepasisekimui. Gal ir sukilo tik todėl, kad laisvas pasaulis išgirstų apie jų kancijas.

Štai taikaus, sugyvenamo būdo, niekam jokio pikto nepadarusiam, nieko neišnaudojusiam, o tik savo ištikimimus turėjusiam tauriam, sąžiningam, geram visuo me nininkui, darbo žmonių reikalais susirūpinusiam Jonui Markeliui buvo lemta mirti svetimoje žemėje vergų stovykloje.

Jonas Markelis gyvu stovi prieš mano akis kaip mąstanti, savo pažiūrose tvirta, kovose užsigrūdinusi asmenybė. Asmenybė, gyvenimo tvirtai suldydinta, kaip kada besikarščiujanti, bet visuomet saiko nepametantį. Tokį aš pažinau man mielą draugą Joną Markelį.

LIETUVIAI LENKIOJE

Lenkų laikraščiai rašo, kad rugsėjo pradžioje buvo Lenkijoje gyvenančių lietuvių suvažiavimas, kuriame dalyvavo atstovai iš Varšuvos, Stetino, Lodzės, Danzigo ir kitur. Lietuvių Sąjunga turinti 600 narių, kurie esą susispietę tos sąjungos 28 skyriuose.

Pasak tuos laikraščius, lietuviai Seinų krašte turi 3 mokyklas lietuvių kalba ir vienuolika lenkų mokyklų dėstoma lietuvių kalba. Seinuose yra ir lietuvių gimnazija, kuri kitais metais išeis pirmąją laidą.

PAMINĖJO MIRUSIAS
RAŠYTOJAS

Washingtono Lietuvių Moterų Klubas spalio 4 d. paminėjo Lietuvoje mirusių rašytojas — Sofiją Lymantaitę — Ciurlionienę, Antaniną Gustaitę — Šalviūnienę ir Mariją Masiotaitę — Urbšienę.

Paskaitą apie jų veiklą ir ašutis skaitė rašytojas Jonas Aistis.

"PASVEIKO"

Howard kolegiją Birmingham, Ala., šiemet baigė ir 91 metų Alerton Smith. Jis 1886 metais dėl blogos sveikatos gavo apleisti tą mokyklą, kad po 73 metų sveikatai pasitačius, galėtų ją baigti. Visai atsitinka.

LAIKU ATEJO, TODEL NUKENTĖJO

Massachusetts valstijos šeimos atstovas Charles Iannello, atvykęs aplankyti savo dukterį, pamatė ją besigruosiančią su kažkokiu vyru. Jis tą užpuolimą tuoj paguldė ant menčių, bet ir jo akis nukentėjo. Čia matome jo dukterį Marie Moscat tiriant tėvo akį, o jis ant rankų laiko dukters sūnelį.

Vietinės žinios

Kaimynai dainininkai
Bostone

Praeitą sekmadienį Worcesterio Lietuvių Meno Ratelio pasirodė Bostone. Čia jis suvaidino D. Andriulio 2 veiksmų operetę "Viengungiai", o jų choras sudainavo 11 dainų. Operetę režisavo P. Račiukaitis, chorui vadovauja muz. J. Beinoris.

Svečiai paliko gerą įspūdį. Jų operetę ir chorą buvo malonu žiūrėti ir klausyti. Kai kas kiek grubiai vaidino ar dainavo, — juk tai mėgėjai, bet bendrai sklandžiai praėjo. Man labiau patiko Irena (I. Savickienė), Balandas (V. Rozevičius), Zikaras (S. Raudonis).

Chore 31 vyras ir 14 moterų, dainavo atskirai moterų ir vyrai ir pabaigai visi "Eisim, broleliai, namo". Dainavo darniai, skambiai.

Reikia tikėti, kad svečių atsilankymas paskatins ir vietos dainininkus labiau sukursti.

Ž-tis

SAULĖS UŽTEMIMAI

Spalio 2 d. visiškai saulės užtemimas tebuvo matomas Amerikoje labai mažame Naujosios Anglijos kampelyje, bet ir tai sutrukdė debesis. Kitas visiškai saulės užtemimas Amerikoje bus matomas 1963 m. Aliaskoje ir 1970 m. Floridoje. Šiame šimtmečiu visiško saulės užtemimo buvo apie 60.

IR TAIP ATSITIINKA

Šveicarijoje Filipstade miestelyje iš ligoninės buvo pasiųstas greitosios pagalbos automobilis ligonio atvežti. Pakeleję ligoninę automobilio vairuotojas dėl širdies smūgio mirė, o ligonis sėdo prie vairo ir atvažiavo pats į ligoninę kartu atveždamas ir mirusį varuotoją.

JUOKAI

Čia visi tokie

Kartą vienos valstybės gubernatorius lankė bepročių ligoninę. Ten būdamas jis atsiminė turis reikala paskambinti prezidentui, bet telefonininkas vis nesujungė jo. Gubernatorius supykęs pradėjo šaukti: "Pa-nele, ar žinai, kas aš esu?"

Telefonininkė šaltai atsakė: "Ne, bet aš žinau, kame tams-ta esi".

O kaip sustojote, jei nėra medžio?

Kai tik Amerikoje pasirodė pirmieji automobiliai, vieną jų nusipirko prekybos firmos agentas ir išvažiavo į vakarines valstybes. Jam sustojus kažkur pas ūkininką, visi subėgo iki šiol nematyto daikto pažinti. Ūkininkas vaikščiojo aplink automobilį, atsargiai jį apžiūrėjo ir labai juo domėjosi. Agentas pasiūlė jam kartu pasivažinėti. Jis su baimės atsisakė ir automobilį. Jie išvažiavo ir prie pirmojo pasisukimo automobilis, atsidūręs į medį, sustojo. Bet laimingai — automobilio tik sparna nulenė. O keleiviai nenukentėjo, tačiau ūkininkas toliau važiuoti atsisakė, tik paklausė: "O kaip sustojote, jei nėra medžio?"

Utelių negalima mušti

Ar žinai, kodėl Sovietų baudžiamajį įstatymą numatoma įnešti pataisą, pagal kurią būtų baudžiami tie, kurie užmuša utelę?

Kodėl? Todėl, kad sovietinės utelės gyslomis teka darbininkiškas kraujas.

Pašlo

Zinomame anglų humoro žurnale "Punch" buvo premijuotas paveikslas: Anglas švintant grįžta į namus užmiesti, žinoma, jau linksmas. Rankose jis laiko durų raktą, ir žingsniuoją ne takeliu, bet per rasodą ežes, stiklais pridengtas, girdi stiklų traskėjimą ir išsodamasis kalba: "Pašalo!"

Duok man laisvę arba mirtį.

Patrick Henry

Žodis skaudesnis už kardą.

SVENČIŲ SVEIKINIMAMS
ARTEJANT

Turime mielą paprotį Kalėdų ir Naujųjų Metų progą sveikinti savo gimines, bičiulius, kaimynus, klientus švenčių atvirukais.

Bet jų rašymas ir pasiuntimas atima daug laiko, o išleisti pinigų didžioji dalis eina į svetimųjų kišene.

Šitas dvi aplinkybės turėdama galvoje, JAV LB Centro Valdyba savo tautiečiams siūlo žymiai patogesnę sveikinimo būdą.

Centro Valdyba švenčių progai išleis specialų savo pranešimų laidą. Joje taip pat duos vietos visų lietuvių ir jų organizacijų, įstaigų bei įmonių sveikinimams.

Tuo būdu sveikinamieji sušauks daug laiko, o Lietuvių Bendruomenė už patarnavimus surinktus pinigus panaudos kultūriniam savo planams vykdyti.

Šių metų sveikinimų pajamos skiriamos Lietuvių Bendruomenės skelbiamam jaunimo dramų konkursui premijai.

Sveikinimus siųsti adresu: JAV LB Centro Valdyba, 1209 Melbourne Rd., Cleveland 12, Ohio. Paskutinė atsiuntimo diena — 1959 lapkričio 15. Sveikinamųjų vardai ir pavardės turi būti parašyti įskaitomai.

Mokėstis —

a) Asmenims: už pirmuosius 15 sveikinamųjų \$3.00, toliau už kiekvieną dešimtį ar jos dalį po \$1.00.

b) Organizacijoms, įstaigoms ir įmonėms: visas leidimo puslapis \$30.00, pusė — \$17.50, ketvirtadalis — \$9.00, aštuntadalis — \$5.00.

Pinigus siųsti kartu su sveikinamųjų asmenų parašą su adresu, kad būtų galima leidi-nį pasiųsti kiekvienam sveikinamajam.

JAV LB Centro Valdyba

Tegu Chrusčiovas padaro tą, ką padarė Linkolnas.

Tegu jis išlaisvins vergus Vengrijoje ir kitų tautų už geležinės uždangos, tada mes gal galėsime patikėti jo žodžiams, kad jis nori taikos ir laisvės ir taikingo sugyvenimo.

AFL - CIO prez. Meany

Bitė neturi laiko rūpintis.

MŪSŲ ATSTOVO ANGLI-
JOJE NAUJAS ADRESAS

Dabar jis yra toks:
J. Venckūnas,
1, Raewell Crescent
Orbiston, Bellshill
Lanarkshire, Scotland

ADMINISTRACIJOS
PRAŠYMAS

"Keleivio" administracija prašo mielųjų Keleivio prenumeratorių, kurie keičia adresus, pranešant naują adresą nepamiršti parašyti ir senąjį.

KAIP RUSAI
LIETUVĄ SUSOVJETINO

Apie tai skaitykit knygelę—Lietuvos sovietizacija, kurią parašė Lietuvos žurno teisininkas prof. M. Roemeris. Kaina 35 centai. Galite gauti Keleivio administracijoje.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ
AMERIKOJE

Jungia lietuvius bendram lietuviškam darui, auklėja tautinį solidarumą, rūpinasi išlaikyti lietuvių ir remia kovas dėl Lietuvos laisvos ateities.

SLA GYVYBES APDRAUDA IKI \$10.000.

SLA—TAUPOMOJI APDRAUDA iki \$10,000 doleriškai ir dvidešimčiai metų ypatingai naudinga jaunimui. Po 10 ar 20 metų apsidraudęs gauna pilną apdraudus sumą.

SLA—mažamečių apdrauda—rimtas aprūpinimas ateitai.

SLA—SVEIKATOS ir NELAIMINGŲ ATSTIKTUMŲ apdrauda duoda pašalpos iki \$325 į mėnesį.

SLA apdrauda—SAUGI, NELIECIAMA ir NEPRARASTINA. SLA nariu galima būti nuo gimimo dienos iki giles senatvės.

Daugiau žinių apie SLA darbus ir apdraudas galite gauti SLA kuopose, kurios yra visose žymiose lietuvių kolonijose ir SLA Centro. Rašykite tokiu adresu:

DR. M. J. VINIKAS
307 West 30th Street, New York 1, N. Y.

NAUJIENA

Keleivio administracijoje dar galima gauti didžiausią ir geriausią Lietuvos istoriją, kurią parašė dr. Vanda Sruogienė. Knyga turi virš 900 pusl., daug paveikslų, kaina \$10.00. Labai gera kalėdinė dovana.

PARDUODAMAS NAMAS

Ocala, Florida, parduodu gražų namą, 5 kambariai, du dideli porčiai, visi įrengimai ir baldai (furniture). Garžas, didelis plotas žemės apsidintas medeliais, tik 4 blo-čiai į miestą. Jokių taxų. Kaina \$5,750. Įnešti tūkstantį, o likusius mokėti po \$65. Kreiptis: Mrs. M. Grinka, 1723 So. Pond St., Ocala, Florida (44)

Jieškojimai

Ieškau Juozo VARNOS, kilusio iš Manekunų km., Salocių valsč. Jis oas ar jį žinantieji atsiliepkite adresu: A. Petronis, 25 E. Middle Turnpike, Manchester, Conn. (44)

Manė Vidmantaitė ieško Zosės Vidmantaitės, kil. iš Palūkių dvaro, Kelmės valsč., Raseinių apskr., 1929-1 metais išvykusios į Braziliją. Ji pati ar ją žinantieji malonėkite atsiliepkite adresu: A. Mitrauskas, R R 2, Vienna, Ontario, Canada (42)

Marcelė Positūtė, Lietuvoje, ieško brolių Petro Posishis, kuris gyveno Cames, Colo., ir Jono Posishis, kuris yra gyvenęs Pathinder, Wyo., ir vėliau Benton mieste, bet nežinia kurioj valstijoje. Abu seniai atvyko į Ameriką. Jie patys ar juos žinantieji atsiliepkite adresu: J. P. 636 Broadway, So. Boston 27, Mass. (42)

NEW ERA

SHAMPOO NAUJOJI

GADYNĖ

Tūkstančiai suprato, kad New Era shampoo yra kasdieninis reikalingas. Tik švelnus dar-žovių muilas be gyvulių taukų gali užlaikyti dirginančią odą, nuo ko priklauso gražūs plaukai, natūrali spalva, nežiūrinčios amžius.

Siųskite \$2 už 8 oz. butelį.

Frank Bitautas, 527 East Exposition, Denver, Colorado

KIMBARAS 20 LE

Kimbaras gerai nuo inkštų ir puslės ligų, šlapnimosi kanalo uždegimo ir nuo odos išbėrimo. Ramunės žiedai europiškai ir Ramunės arbata yra visada gerai išsigerti.

Medleiva žievės yra vienos iš geriausių dėl vidurių užkietėjimo. Pas mus galite gauti visokių žolių ir šaknų, kurios tik randasi kur pasaulyje. Turime ir medaus — Kubos medaus, li'pos žiedų medaus, dobilų ir orencių medaus. Medaus per paštą nesunčiame.

Alex. Mizara, 414 W. Broadway, So. Boston 27, Mass. Užeikite į Alexander's vietą.

VAISTUS I LIETUVĄ

ir i VISUS KRASTUS už GELEŽINIS UZDANGOS. Mes siunčiame kasdien. Pristatymas garantuotas. Atsiųskite mums laiškus ir receptus iš senojo krašto, arba užeikite asmeniškai.

VERNON DRUG, INC. J. P. BUJNICKAS, Reg. Ph. sav. 100 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS. 46 metai aprūpiname Worcesterį ir apylinkę vaistais

MES ATLIEKAM

VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

Jei tamstoms reikia—

- ◆ BIZNIO KORCIUKIŲ
- ◆ SPAUSDINTŲ VOKŲ
- ◆ LAISKŲ SU ANTGAVALIAIS
- ◆ BET KOKIAI PRAMOGAI BILIETŲ
- ◆ PROGRAMŲ ar PLAKATŲ

"Keleivio" spaustuvė padarys tamstoms viską ir nusiųs greičiau ir pigiau, negu kuri nors kita spaustuvė. Prašome kreiptis šiuo adresu

"KELEIVIS"

636 East Broadway, South Boston 27, Mass.

Jei tavo draugas ar kaimynas nekaito "Keleivio", parašyk išsirašyti. Kaina metinė tik \$4

NEBUK ZILAS

EXTRA DIDELĖ NUOLAIDA

Stebuklingos gyduolės, kurios pakeičia žilumą, plaukus slinkimą ir plaukkanas. Šias gyduoles privalėtų turėti kiekvienas, kuriam žyla, slenkta, arba pleiskanuoja plaukai. Jos nėra dažai. Nėra nieko už jas geresnio iki šiol išrasta. Kreipkitės neatidėliodami ilgiau.

Kaina dabar nupiginta už 8 oz. 3 konketes gyduolių tik \$5 ir priedui duodame Coconut shampoo. Tokia nuolaidą duodame tik iki Naujų Metų, minėdami mūsų plaukų gyduolių išdirbystę 30 metų sukurta-ves.

PASTABA: Su orderiu siųskite ir pinigų, kitaip vaistų nesiunčiam. Kanadoje ir kitur užsieniuose \$1 brangiau pašto padengimo išlaidoms.

FLORAL HERB CO.
Box 305, CLINTON, Ind.
Dept. 5

PADEKOS LAISKAS

Su padėkos pagarpa J. S. Aš, rašęs Jūsų Floral Herb Co. skelbimą laikraštyje dėl žilų plaukų pašalinimo, abejoju. Maniau, kad gali būti tik pasipelnymo tikslais.

Dabar, panaudojęs Jūsų Floral Herb, įsitikinau, kad Jūsų skelbimas buvo tikrai teisingas ir naudingas žmonėms, kurie nenori būti žilais plaukais.

Aš dabar turiu plaukus tokius, kokius turėjau būdamas 15-20 metų.

Dabar jau naudoju tuos vaistus, vieną kartą savaitėje ir žilų plaukų nepasirodo.

Aš už tą Jūsų malonumą labai esu dėkingas tam, kas tuos vaistus išrado. Taip pat patariu, kas nenori būti žilais, gali pilnai pasinaudoti Jūsų vaistais ir bus Jums taip pat dėkingas, kaip ir aš.

Tariu Jums širdingai ačiū. Šį mano padėkos laiską, jei norėtumet, galite ir laikraštyje paskelbti, tik nenorėčiau, kad būtų mano pavardė skelbiama.

ŽODYNAS

A. LALIO

Lietuvių-Anglų ir Anglų-Lietuvių

1256 Puslapiai

dvigubos spallos

Kaina \$14

Pinigus siųsti kartu su užsakymu

Dr. D. PILKA

546 E. Broadway
So. Boston 27, Mass.

SPECIALŪS RUDENS STANDARTO PAKETAI

SU DAIKTAIS YPATINGAI LIETUVOJE REIKALINGAIS

SUL 20 — \$29.00
3 su trečdaliu jardų grynos vilnos melynais kostiumui ar apsiaustui
3 su trečdaliu jard. 85% vilnos Tennyso pilka ar mėlyna kostiumui (10 svarų kitų daiktų iš mūsų katalogo galima pridėti į tą paketą be ekstra pašto persiuntimo išlaidų).

XGI — \$42.00
3 jard. 85% vilnos medžiaga vyrų apsiaustams, gerai nešiojasi, pilka ar mėlynos spalvos
3 su trečdaliu jard. grynos vilnos worsted kostiumams mėlyna, pilka ar ruda su juostelėmis

3 su pusę jardų dirbtinio šilko pamušalui pritaikintos spalvos (8 svarai kitų daiktų iš mūsų katalogo gali būti pridėti į paketą be ekstra pašto persiuntimo išlaidų).

MAR 19 — \$45.00

3 jardai vilnos Velour moterų žiemos palto, mėlyna ar juoda

3 jard. grynos vilnos Tweed moterų kostiumams juodos, mėlynos, pilkos, žalios, geltonos vyho ar šviesiai mėlynos spalvų

3 jardai dirbtinio šilko pamušalui pritaikintos spalvos

4 jardai rajono afzalinės kasdieninei sukelei mėlynos, karališkai mėlynos, šviesiai mėlynos, pilkos, žalios, raudonos ar juodos spalvų

1 setas moterų apatinių rajono medžiagų

1 škotiška vilnonė skara

(10 svarų kitų daiktų iš mūsų katalogo galima pridėti į šitą paketą be ekstra išlaidų už persiuntimą paštu)

PETER — \$58.00

16 su 1/4 jardų vilnonės medžiagos juodos, mėlynos, rudos, ar tamsiai pilkos su juostelėmis

(5 svarai kitų daiktų iš mūsų katalogo galima pridėti į šitą paketą be ekstra išlaidų už persiuntimą paštu)

1 paduotas kainas įeina viskas: Sovietų muitai, leidimas, pašto išlaidos, draudimas. Mes siūlome daug kitų standartinių paketų. Prašykite informacijų ir navedžių.

VAISTU IR MEDIKALINIŲ PRIETAISŲ SIUNTIMAS YRA MŪSŲ SPECIALIYBĖ. MŪSŲ DAKTARO IR VAISTININKO PATARI-MAS NEMOKAMAI TEIKIAMAS REIKALUI ESANT.

T A Z A B

51 Reservoir St. CAMBRIDGE, Mass. Tel: KI 7-9705
(Offisas atdaras visa laiką)

SIUNTIMAI SIUNČIAMAI I SOVIETŲ RUSIJĄ, UKRAINĄ, LIETUVĄ, GUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ ir Kitas Respublikas. Pasinaudokite patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO. Inc.

135 West 14th Street, NEW YORK 11, N. Y. Tel. CH 3-2583

Licensed by U.S.S.R.

MOSŲ SKYRIAI:

141 Second Avenue 39 Raymond Plaza W. 132 Franklin Ave. 900 Literary Rd.

NEW YORK CITY NEWARK, N. J. HARTFORD, CONN. Cleveland 13, Ohio

Tel. GR 5-7430 Tel. Market 2-2877 Tel. CH 6-4724 Tel. Tower 1-1461

332 Fillmore Ave. 308 W. Fourth St. 11339 Jos. Campau 632 W. Girard Ave.

BUFFALO 6, N. Y. BOSTON 27, MASS. DETROIT 13, MICH. Philadelphia 23, Pa.

Tel. MOhawk 2674 Tel. Andrew 8-5040 Tel. Townsend 9-3980 Tel. Walnut 5-8378

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu per 7-12 dienų). Mūsų įstaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas mūsų normas ir patvarkymus. Atsiminkite, kad mes esame specialistai visame kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6, sekmadieniais nuo 9 iki 4 val. po pietų. Tiksliai vyriausioje įstaigoje

Viešie Gėležies Daiktai